

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

İlköğretim Programı

İNGİLİZCE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLERİN İLKOKUL
KİTAPLARINA YANSIMASI

Leyla ACAR

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2024

Liderlik, araştırma, inovasyon, kaliteli eğitim ve değişim ile

Daha ileriye... En iyiye...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

İlköğretim Programı

İNGİLİZCE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLERİN İLKOKUL
KİTAPLARINA YANSIMASI

REFLECTION OF THE VALUES IN THE ENGLISH LESSON TEACHING PROGRAM IN
PRIMARY SCHOOL BOOKS

Leyla ACAR

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2024

Kabul ve Onay

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,

Leyla ACAR'ın hazırladığı "İngilizce Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerlerin İlkokul Kitaplarına Yansıması" başlıklı bu çalışma j¼rimiz tarafından **Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, İlköğretim Bilim Dalında Yüksek Lisans** olarak kabul edilmiştir.

J¼ri Başkanı	Prof. Dr. Serkan ÇELİK	İmza
J¼ri Üyesi (Danışman)	Doç. Dr. M.Kemal ÖZT¼RK	İmza
J¼ri Üyesi	Dr.Öğr.Üyesi Cengiz KESİK	İmza
J¼ri Üyesi		İmza
J¼ri Üyesi	Unvan Ad SOYADI	İmza

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki j¼ri üyeleri tarafından / / tarihinde uygun gör¼lmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunca / / tarihi itibarıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İsmail Hakkı MİRİCİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼r¼

Öz

Değer bireylerin hayatı anlamlandırmasında önemli bir kılavuzdur. Değerlerin öğrencilere küçük yaşlarda aile, okul, sosyal çevre gibi ortamlarda kazandırılması gerekmektedir. Son yıllarda değerlerin eğitimindeki yeri önem kazanmakta ve ders kitaplarındaki varlığı büyük merak uyandırmaktadır. Dil eğitiminde değerlerin çocuklara erken yaşlardan itibaren aktarılması gerektiğine inanılmaktadır. Çalışma İngilizce dersi öğretim programında yer alan değerlerin ilkökul İngilizce ders kitaplarına yansımalarını incelemektedir. Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümü giriş bölümü olarak yer almakta ve çalışmanın amacı, problem durumu, sınırlılıklar ve sınırlılıklar ele alınmıştır. Araştırmanın amacı, İngilizce dersi öğretim programının değerlerle ilgili hedeflerini belirlemek ve bu değerlerin ilkökul kitaplarına nasıl yansıtıldığını analiz etmektir. İkinci bölümde araştırmanın kuramsal temellerine yer verilerek değer kavramı ele alınarak sunulmuştur. Üçüncü bölümde ise yöntem başlığı altında toplanmış olup araştırmaya yönelik nitel yöntemlerden doküman analizi ile ele alınmış ve değerlerin ne derece yansıdığını belirlemek için frekans tabloları oluşturulmuştur. Yapılan inceleme sonucu İngilizce dersi öğretim programında belirtilen değerlerin ilkökul kitaplarına kısmen yansıtıldığını göstermektedir. Bazı değerlerin daha belirgin bir şekilde işlendiği, ancak bazılarının ise yeterli düzeyde yer almadığı tespit edilmiştir. Değerlere daha çok görsellerde yer verildiği ama değerlerin metinlerde, alıştırılarda çok fazla görülmediği anlaşılmıştır. Dördüncü bölümde ise tez çalışmasının süre planlaması verilmiştir. Hangi tarihlerde nasıl bir ilerleme kaydedileceği planlanarak sunulmuştur. Beşinci bölümde ise nitel araştırmalar sonucunda elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Bu veriler gösteriyor ki ilkökul İngilizce ders kitaplarında daha çok dostluk, sevgi, saygı, yardımseverlik yer almıştır. En az yer verilen değerler ise adalet ve vatanseverliktir. Sonuç olarak değerlerin öğrencilerin karakter gelişimine olumlu katkı sağlayabileceğinden değerlerin temalarda homojen şekilde yer alması gerektiği önerilmiştir.

Anahtar sözcükler: Değerler Eğitimi, Ders Kitapları, İngilizce Öğretmeni, Kitap

Abstract

Value is an important guide for individuals to make sense of life. Values need to be taught at an early age. Recently, the place of values in education has gained importance, their presence in textbooks arouses great curiosity. The study examines the reflection of the values in the English course curriculum on primary school English textbooks. The first part of the study is the introduction, the purpose of the study, problem situation, assumptions, limitations are discussed. Secondly, the theoretical foundations of the research are included, the concept of value is discussed and presented. Thirdly, it was gathered under the title of method and was discussed with document analysis and frequency tables were created to determine to what extent the values were reflected. The result shows that the values specified in the English course curriculum are partially reflected in primary school books. It has been determined that some values are processed more clearly, but some are not included at a sufficient level. In the fourth chapter, the time planning of the thesis study is given. What kind of progress will be made on which dates is planned and presented. In the fifth chapter, the results obtained as a result of qualitative research are included. It shows that primary school English textbooks mostly include friendship, love, respect and helpfulness but at least mentioned values are justice and patriotism. It has been suggested that values should be included homogeneously in the themes, as they can contribute positively to the character development of students.

Keywords: Values education, Textbooks, English Teacher, Books.

Teşekkür

Bu çalışmamı tamamlamamda benden desteğini, ilgisini asla esirgemeyen, tecrübesi ile bana daima yol gösteren, yüksek lisansa seçilmemde büyük katkısı olan ve akademik hayatıma devam etmem için beni her zaman cesaretlendiren çok değerli danışmanım Doç. Dr. Mustafa Kemal ÖZTÜRK hocama saygı, minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Tez savunma jürimde bulunan ve engin bilgileriyle tezime katkıda bulunan çok değerli hocalarım Prof. Dr. Serkan ÇELİK ve Dr. Öğretim Üyesi Cengiz KESİK 'e teşekkür ederim.

Yüksek lisans ders dönemimde kıymetli bilgilerini her zaman benimle paylaşan, öğretmenden çok arkadaş, dost gibi davranan çok sevdiğim hocalarım Prof. Dr. Hakan DEDEOĞLU, Doç. Dr. Bilge GÖK, Dr. Öğretim Üyesi Nihan AKKOCAOĞLU ÇAYIR ve Öğretim Görevlisi Dr. Sıdıka DEMİRTAŞ' a çok teşekkür ederim.

Her koşulda yanımda olan sevgisini, ilgisini benden hiçbir zaman esirgemeyen canım eşim Arif ACAR 'a, canım kızlarım Azra Derin ve Sahra ACAR' a; desteğini her zaman kalbimde hissettiğim canım annem, abim ve kardeşime sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

İçindekiler

Kabul ve Onay.....	ii
Öz.....	iii
Teşekkür.....	v
Tablolar Dizini.....	viii
Şekiller Dizini.....	ix
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	x
Bölüm 1 Giriş.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	2
Araştırma Problemi.....	3
Sayıtlılar.....	4
Sınırlılıklar.....	4
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar.....	5
Değer Kavramının Tanımı.....	5
Değerlerle İlgili Kavramlar.....	6
Değerlerin Oluşumu.....	10
Değerlerin Çatışması.....	11
Değerlerin Özellikleri.....	12
Değerlerin Fonksiyonları.....	12
Eleştirel Pedagoji.....	13
Eğitimde Küresel Değerler.....	15
Çevre Eğitimi.....	20
Barış Eğitimi.....	22
Değerler Eğitiminin Tarihi Gelişimi.....	24
Değerler Eğitiminin Amacı Ve Önemi.....	26

Değerler Eğitiminde Temel İlkeler ve Süreçler.....	29
Öğretim Programlarında ve Ders Kitaplarında Değerler Eğitimi.....	30
İngilizce Dersi ve Değerler Eğitimi.....	33
Bölüm 3 Yöntem.....	37
Araştırmanın Türü.....	37
Araştırmanın Çalışma Grubu.....	37
Veri Toplama Süreci.....	38
Veri Toplama Araçları.....	38
Verilerin Analizi.....	40
Bölüm 4 Bulgular, Yorumlar ve Tartışma.....	41
Bölüm 5 Sonuç ve Öneriler.....	60
Kaynaklar.....	68
EK-A :Etik Komisyon İzin Muafiyet Formu.....	78
EK-B: Etik Beyanı.....	79
EK-C: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu.....	80
EK-Ç: Thesis/Dissertation Originality Report.....	81
EK-D: Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı.....	82

Tablolar Dizini

Tablo 1 <i>İngilizce 2. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Değerler ve Alt Göstergeleri</i>	43
Tablo 2 <i>İngilizce 2. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Kök Değer Oranları</i>	48
Tablo 3 <i>İngilizce 3. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Değerler ve Alt Göstergeleri</i>	49
Tablo 4 <i>İngilizce 3. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Kök Değer Oranları</i>	52
Tablo 5 <i>İngilizce 4. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Değerler ve Alt Göstergeleri</i>	53
Tablo 6 <i>İngilizce 4. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Kök Değer Oranları</i>	56

Şekiller Dizini

Şekil 1 : <i>Bariş kaynakları (UNESCO, 2005)</i>	26
Şekil 2 : <i>Değer: Sevgi</i>	44
Şekil 3 : <i>Değer: Dostluk</i>	44
Şekil 4 : <i>Değer: Adalet</i>	45
Şekil 5 : <i>Değer: Öz Denetim</i>	46
Şekil 6 : <i>Değer: Sorumluluk</i>	47
Şekil 7 : <i>Değer: Sevgi</i>	50
Şekil 8 : <i>Değer: Saygı</i>	51
Şekil 9 : <i>Değer: Yardımseverlik</i>	52
Şekil 10 : <i>Değer: Sorumluluk</i>	54
Şekil 11 : <i>Değer: Vatanseverlik</i>	55

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

BPR: Business Process Reengineering

CEFR: Common European Framework of Reference for Languages

ELP: English Language Portfolio

ELT: English Language Teaching

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEXT: Monbukagakusho

NCERT: National Council of Educational Research and Training

OECD: The Organization for Economic, Scientific and Cultural Organization

UNICEF: United Nations Children's Fund

UNEP: United Nations Environment Programme

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organizations

PCEP: Certified Entry-Level Python Programmer

Bölüm 1

Giriş

Değer kelimesi; "Değerli olmak" veya "güçlü olmak" anlamına gelen Latince kelime "valere" kökünden gelmektedir (Altınkurt ve Karaköse, 2009; Izgar, 2013, s. 14). Genel manada özetlemek gerekirse de; toplumun, inanç, ideoloji içerisinde ya da insanlar arasında kabul edilmiş olan, benimsenmiş ve yaşatılmakta olan toplumsal, insani, ideolojik veya ilahî kaynaklı her türlü duyuş, düşünüş, davranış, kural ya da kıymetlerdir. (Çelikkaya, 1996, s. 168).

Değerler, belirli bir hali, başka bir hale tercih etme eğilimi olarak da tanımlanmaktadır. Değerler, kişilerin tutumlarına kaynaklık etmekte olan ve onları yargılamaya yarayan anlayışların tümüdür. Değerler, dahası kişilerin neyi önemli görmüş olduklarını tanımlayıp; istekleri, tercihleri arzu edilmiş ya da edilmeyen durumları göstermektedir (Turan ve Ulusoy, 2014).

İnsanlık ilk oluşu kadar tarihsel; insanlık yeryüzünde yaşadıkça da sürdürülecek kadar yaşamı etkileyen bir zaruri ihtiyaç olan eğitim kavramı, geniş manasıyla da gerek bilgi verip eğitime gerekse de verilen bilgilerin davranışlara dönüştürülmesi durumudur. (Yaman, 2012, s. 33).

Eğitim yalnızca davranış değişikliğine katkısı olan bir süreç değil, bunun yanında insanı daima iyiye yönlendiren ve güzel davranışları barındıran süreçtir. Gerek bireysel gerek toplumsal olan eğitim, kişinin isteğine göre şekillenen toplumdaki diğer kişilerle olan münasebetini de iyi yönde kullanmasına yardım etmektedir.

Problem Durumu

2022-2023 Eğitim Öğretim yılı içerisinde 2. Sınıf, 3. Sınıf ve 4.sınıf İngilizce ders kitaplarında değerlerin nasıl aktarıldığı hangi eylemlerin gerçekleştirildiği ve en fazla

kullanılan değerin ne olduğuna dair net bir verinin olmaması çalışmamızın ana problemi olarak dikkat çekmektedir.

Ülkemizde 2018 senesinde güncellenmiş olan ilkokul ve ortaokul İngilizce dersi eğitim öğretim programında yalnızca hedef dile ait olan kuralların ve kelimelerin öğretimlerine vurgu yapmamaktadır. Dilin iletişim aracı şeklinde kullanılıyor olmasını ve yaşama yakınlığı da hedefleyen İngilizce dersi öğretim programında bu duruma paralel olarak değerlerin kazandırılmasına da alan tanımlanmıştır (MEB, 2018). Ders kitaplarının ve ders materyallerinin de yabancı dil öğretim programında yer alan hedeflere, vurgulanan değerlere ve içeriğe uygun olarak geliştirilmesi gerekir (MEB,2018).

2018 yılında yenilenen öğretim programında; “Değerlerimiz” başlığı altında 10 “kök değer”e yer verilmiştir. Bunlar; adalet, dostluk, dürüşlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. “Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.” ifadesiyle de öğretim programında belirtilmeyen alt göstergelerden bahsedilmiştir.

İngilizce dersi öğretim programı incelendiğinde değerler kısmına yer verildiği görölmektedir. Ancak doğrudan değerlerin öğretimi ile ilgili herhangi bir eylem ve ifadeye rastlanmamıştır. Aksine ilkokul seviyesinde İngilizce müfredatı incelenirken değerler öğretimi doğrudan olmasa da programın yapısı, amaç ve hedefleri incelenirken değerlerin aktarımının olduğu gözlemlenmiştir. Bu bağlamda değerler eğitiminin İngilizce dersleri ile gerçekleştirilebileceğine düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, İngilizce dersinin ilkokul öğretim programındaki değerlerin ilkokul İngilizce ders kitaplarında nasıl yansıtıldığını incelemektir. İlkokul İngilizce ders kitaplarında yer alan metinler, aliştırmalar ve örnekler değerler eğitimi açısından incelenecek ve bu unsurların anlam aktarımı, değerlerin vurgulanması ve ilişkilendirilmesi açısından değerlendirilecektir.

Çalışmanın bir parçası olarak, ders kitaplarında yer alan metinlerin içeriği ve anlatım biçimi analiz edilecektir. Metin öncesi ve metin sonrası alıştırmalar, öğrencilerin metinleri okuma, anlama ve yorumlama becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Bu alıştırmalar aracılığıyla, değerlerin doğrudan veya dolaylı olarak nasıl aktarıldığı ve öğrencilerin değerleri anlama ve içselleştirme süreçlerine nasıl katkıda bulunulduğu belirlenecektir.

Ayrıca, dil bilgisi sonrası alıştırmalar, alıştırmalardaki kelimeler, deyimler, cümleler ve paragraflar da değerler açısından değerlendirilecektir. Bu unsurların içerdikleri anlamların ve değerlerin öğrencilere nasıl aktarıldığı ve öğrencilerin değerlerle ilişkili kavramları anlama düzeyleri incelenecektir.

Elde edilen veriler doğrultusunda, İngilizce dersinin değerler eğitimine katkısı tartışılacak. İlkokul İngilizce ders kitaplarının değerlerin farkındalığı, anlama ve içselleştirme süreçlerine nasıl katkıda bulunduğu incelenecek. Ayrıca, ders kitaplarının değerler eğitimine etkisi ve potansiyel iyileştirmeler için öneriler sunulacaktır.

İlkokul İngilizce ders kitaplarının içeriğinde yer alan değerlerin analiz edilmesi ve değerler eğitimine katkısının belirlenmesi açısından önemli bir adım olacaktır. İngilizce ders kitaplarının değerler eğitimine daha etkili bir şekilde katkıda bulunması için öğretim programı ve materyal geliştirme süreçlerinde değerlendirilebilir.

Araştırma Problemi

İlkokul İngilizce ders kitaplarında değerler eğitiminin temel değerleri ve Milli Eğitimin hedeflediği değerleri karşılama düzeyi nedir?

Alt Problemler

1. İlkokul ikinci sınıf İngilizce ders kitabında yer alan değerler nelerdir?
2. İlkokul üçüncü sınıf İngilizce ders kitabında yer alan değerler nelerdir?
3. İlkokul dördüncü sınıf İngilizce ders kitabında yer alan değerler nelerdir?

Sayıtlar

Değerlerin bir İngilizce dersi aracılığıyla da öğretilbileceğine inanılmaktadır.

İngilizce ders kitaplarında temel değerlere farklı oranlarda yer verildiği varsayılmaktadır.

Değerler eğitiminin programlarda farklı yaklaşımlarda ve açıkça ifade edilmeyen şekilde gerçekleştiği varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu çalışma 2022 – 2023 Eğitim Öğretim yılında okutulan MEB yayınları ve özel yayınlar İngilizce ders kitapları ile sınırlıdır.

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Değer Kavramının Tanımı

Değer, ahlaki fikirler, genel anlayışlar veya dünyaya yönelik yönelimler veya bazen sadece ilgiler, tutumlar, tercihler, ihtiyaçlar, duygular ve eğilimler anlamına gelmektedir (Acun, Yücel, Önder ve Tarman, 2013: 193).

Ancak sosyologlar bu terimi daha kesin bir şekilde "doğruluk, iyilik veya doğuştan arzu edilirlilik çağrışımlarına sahip genelleştirilmiş amaç" anlamında kullanırlar. Neyin iyi, neyin kötü, neyin arzu edilir veya arzu edilmediği konusunda bir kültürün üyeleri tarafından paylaşılan önemli ve kalıcı inançlar veya ideallerdir. Bir kişinin davranışını ve tutumunu büyük ölçüde etkiler ve her durumda genel bir kılavuz görevi görür.

Değer, belirli bir davranış tarzının veya varoluşun son durumunun kişisel veya sosyal olarak karşıt veya karşıt bir davranış tarzına veya varoluşun son durumuna göre tercih edildiğine dair temel inançları temsil eder (Ulusoy ve Arslan, 2014: 2).

Yeşil ve Aydın (2007)' tabirine göre ise insanoğlu, duyu organları nezdinde elde etmiş olduğu tüm yanlarını, varlıklarını ortaya koymak adına kullanmaktadır ve böylelikle de sahip olmuş olduğu tüm izlenimler ışığında söz konusu varlığa önem atfetmektedir aynı zamanda kıymette böyle biçilmektedir. "Değer" olgusu insanın duygusal manada elde etmiş olduğu izlenimler olarak da karşımıza çıkmaktadır (Yeşil ve Aydın, 2007: 66).

Ulusoy ve Arslan (2014)' ün ifadesine göre ise; toplumun ortaya koymak istediği ana hedefleri, arzu etmiş olduğu güzel tutum ve davranışların tamamını "değer" olarak açıklamak da çok olasıdır (Ulusoy ve Arslan, 2014: 5).

Yeşil ve Aydın (2007) tarafından yapılan çalışmada; kişiler açısından ortaya konulan ve diğer kişilerce de kabul edilen tüm değerlerin çokluğu ve bağlayıcılık gücü ile kozmopolit bağları bulunan bir toplum olma yolunda şartlara ve zamana bağlı olarak bir araya gelen insanların arzuladığı hedeflere ulaşması yakından ilişkilidir (Yeşil ve Aydın, 2007: 68).

Çalışkur ve Arslan (2013) tarafından ifade edilen çalışmada ise söz konusu insani değerler; problemleri bertaraf eden, karar verme mekanizmasını işletebilen bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır. Tercih oluşturmaya, sosyal konularda ve olaylarda sorumluluk alabilmeyi, insanın başka kişilerle olan iletişimini kuvvetlendirmeyi ve sosyal bir varlık olmasını sağlamaktadır (Çalışkur ve Aslan, 2013: 85).

Değerlerle İlgili Kavramlar

Değer ve Ahlâk

Değerler, inanılan ve yatırım yapılan ilkelerdir. Değerler, ulaşmayı arzulanan hedeflerdir. Büyük ölçüde kimliğinizin özünü tanımlarlar. Daha da önemlisi kendinizi geliştirme motivasyonunuzun kaynağıdır. Değerler, davranışları belirlemede ve motive etmede ne kadar etkili olduğu nedeniyle değerleri iyi bir şekilde anlamak önemlidir. Davranışlar, eylemler daha çok yangınları söndürmeye (acil ihtiyaçlarınızı karşılamaya) yönelik olacak ve daha az uzun vadeli potansiyelinizi geliştirmeye yönelik olacaktır.

İnsanların değerleri kişisel olarak ne istediklerini tanımlar, ancak ahlak bu insanların etrafındaki toplumun onlar için ne istediğini tanımlar. Belirli davranışlar belirli bir toplum tarafından arzu edilir olarak kabul edilirken, diğerleri istenmeyen olarak kabul edilir. Ancak çoğunlukla ahlak kuralları taşta yazılmaz veya yukarıda Tanrı tarafından ilan edilmez; bunun yerine yerel hassasiyetleri yansıtır. Farklı toplumların neyin kabul edilebilir ve neyin kabul edilemez olduğu konusunda farklı fikirleri vardır. İstikrarlı toplumlar tarafından neredeyse evrensel olarak küçümsenen yalnızca göreceli olarak az sayıda davranış vardır.

İnsanlar içinde yaşadıkları toplumun ahlakını anlayarak doğmazlar. Bunun yerine, bu anlayışlar zamanla gelişir ve olgunlaşır. Psikolog Lawrence Kohlberg'in ünlü çalışması bize ahlaki anlayışın çocukluk ve erken yetişkinlik boyunca nasıl ilerleme eğiliminde olduğuna dair gelişimsel bir harita sağlamıştır (Aydın, 2011: 44).

Kohlberg'e göre bebeklerin ahlaki duyguları ya çok azdır ya da hiç yoktur çünkü onlar insan ilişkilerinin doğasına dair bir anlayışla doğmamışlardır. Çocuklar ilköğretim çağına

ulaştıklarında, "gelenek öncesi" aşama olarak bilinen ahlaki anlayışın ilk büyük aşamasına girerler. Gelenek öncesi çocuklar yönelim konusunda esasen bencildirler. Hangi davranışların çoğunluğun iyiliğine hizmet edeceğini düşünmezler, bunun yerine kendilerine en çok neyin fayda sağlayacağını düşünürler. Öncelikle güce tepki verirler ve ahlaki, cezadan kaçınmak için kurallara uyma meselesi olarak düşünürler.

Çocuklar yetişkinliğe doğru büyüdükçe, genellikle "geleneksel" ahlaki anlayış aşamasına girerler. Bazı çocuklar bu konuda gelişimsel olarak gecikecek ve çocuk ahlak anlayışına sahip yetişkinler haline gelecekler; onlara sosyopat, narsist ve anti-sosyal kişilikler denilmektedir. Geleneksel ahlak anlayışına ulaşan insanların büyük çoğunluğu görev çerçevesinde düşünmeye başlar; Daha büyük iyiliği teşvik etmek için gerekli olanı yapma görevidir. Başkalarının saygısını ve hayranlığını kazanma olasılığı en yüksek olan davranışlara yönelirler. Geleneksel ahlakın bir parçası da hukuka uygun davranma görevidir. Bazı insanlar bu görevi daha da ileri götürüyor ve çevrelerindeki diğer etkili insanların isteklerine uymayı bir görev olarak anlamaktadırlar (Okumuş, 2010: 29).

Değer ve Tutum

Tutumlar, insanların değerlendirilebilecek herhangi bir şeye ve herkese karşı hoşlandığı ve hoşlanmadığı şeylerdir. Bu, gece boyunca size eziyet eden bir sivrisinek kadar somut bir şey olabileceği gibi kapitalizm ya da komünizm kadar soyut ve geniş bir şey de olabilir. Buna karşılık, insani değerler kişinin yaşamındaki soyut idealler ve yol gösterici ilkeler olarak tanımlanmış ve hem soyut hem de durum ötesi olarak değerlendirilmiştir (Inceoğlu, 2010: 156-157). Bu nedenle, hem tutumlar hem de değerler psikolojide zorunlu olarak ilişkili olan önemli yapılar olsa da, ikisi arasında bir dizi farklılık da vardır. Tutumlar bir nesneye yönelik spesifik yargılardır; değerler ise soyut ve durum ötesidir; tutumlar olumlu ve olumsuz olabilir, değerler ise çoğunlukla olumludur; ve tutumlar kişinin benlik kavramıyla değerlerden daha az ilgilidir (Çetin, 2015: 30).

Bir dizi çalışma, belirli konulara yönelik değer ve tutumların nasıl ilişkili olduğunu araştırmıştır. Çoğu çalışmanın mantığı, insanların belirli insanları, bir nesneyi veya bir fikri sevip sevmemelerine değerlerinin rehberlik etmesidir. Örneğin, insanlar evrenselciliğe (örneğin eşitlik, açık görüşlülük) ne kadar çok değer verirse, genellikle dezavantajlı olan gruplar için eşit hakları o kadar çok desteklerler. Ancak bu ilişkiler karmaşık da olabilir. İnsanlar bir tutumu bir değerini ilgili ifadesi olarak görmüyorlarsa, değerini bu tutumu yordaması daha az olasıdır. Ayrıca, kendi değerlerinin ülkelerindeki insanların değerlerine uyup uymadığı, diğer sosyal gruplara (örneğin göçmenler) benzer olup olmadığı ve kendi gruplarının değerlerinin diğer grupların değerlerine benzer veya farklı olduğunu düşünüp düşünmedikleri de insanların tutumları açısından önemli olabilir. Gruplar. Özetle, literatür, değerler ve tutumlar arasındaki bağlantıların hem sağlam hem de şekillendirilebilir olduğunu ve bu karşılıklı ilişkilerin, sosyal-politik bölünmeleri ve refahı anlamak açısından birçok önemli sonuca sahip olduğunu göstermektedir (İnceoğlu, 2010: 7-8).

Değer ve Din

Dini değerlerin iletişim sürecindeki önemi, modern toplumdaki yeri ve rolü önemlidir. Ayrıca yazarlar, toplumun gelişiminin modern aşamasında dini değerlerin gelişimi ve dönüşümündeki ana eğilimleri araştırmanın önemli olduğunu düşünmektedir.

Dini değerler, belirli bir insan davranışı modelinin veya bir kişinin varoluşunun nihai amacının, farklı bir davranış biçimi veya başka bir nihai amaç yerine, sosyal ve kişisel açıdan tercih edilen tek şey olduğuna dair istikrarlı bir inanç olarak tanımlanabilir (Kaymakcan, 2010: 11).

Dini değerlerin oluşumu uzun ve karmaşık bir süreçtir. Değer güdüsü, değerini kendisinin oluşmasına yol açmaktadır. Bir değer referans noktası tarafından yönlendirilen değer idealinin düzeyiyle başlamaktadır. Herhangi bir dini doktrin kendi değerler sistemini oluşturur, inancın temel temellerini atar ve sonunda belirli bir dini kavramın takipçisini oluşturur.

Değerler, kişinin çeşitli idealler oluşturabilme yeteneği ile yakından ilgilidir. Her kültür dikkatini bireyin ötesine geçen bir ideale, bir topluluk idealine odaklar. İnsan, mevcut ve gelişmiş değerler sistemi sayesinde dünyayı değiştirecek faaliyetlerini planlayabilir, aynı zamanda kendisini ve başkalarını objektif olarak değerlendirebilir. Öte yandan değerler sistemi katıysa, dinamiklerden yoksunsa ve belirli bir toplumsal bağlamda değişiklik yapmıyorsa, kişi kendi değerlerini başkalarına empoze etmeye çalışacaktır (Arslanoğlu, 2005).

Değer ve Kültür

Kültür ve değerler arasındaki farkı bilmek önemlidir çünkü bunların her biri bir işletmenin operasyonlarının farklı yönlerini etkileyebilir. Her biri benzersiz bir ilgi ve odaklanmayı hak etmektedir. Şirketler, değerleri oluşturarak ve bunları takip ederek çoğu zaman kendi kültürlerindeki faydaları görebileceklerdir. Ayrıca kuruluşlar, bu değerleri uygulayarak ve kültürü geliştirerek, ekiplerinin mutluluğu ve üretkenliğinin yanı sıra güvenilirliklerini de artırebileceklerdir. İş dünyasında hem kültür hem de değerler başarıyı, üretkenliği ve kamuoyu algısını etkileyebilecek önemli unsurları temsil etmektedir.

Kültür ve değerlerin hem işletmeler hem de onlar için çalışanlar üzerinde önemli bir etkisi olabilir, ancak etki alanları farklılık gösterebilir. Bir şirketin değerleri, kültürünü şekillendirir ve genellikle kilit karar vericiler, değerleri şirketin tüm faaliyetlerinde uygulamaktadırlar. Temsil ettikleri değerleri sürdürme konusundaki kararlılıkları, şirketin çalışma ortamından daha fazlasını etkileyebilir. Aynı zamanda müşterilerinin, rakiplerinin ve ortaklarının onlara bakış açısını da etkileyebilir.

Kültür, liderlikten büyük ölçüde etkilense de genellikle çalışan düzeyinde ortaya çıkar. Bir şirketteki her kişi şirketin kültürüne katkıda bulunur. Şirket liderleri kuruluşun değerlerini etkili bir şekilde desteklediğinde ve şirket içindeki herkes hedefleri gerçekleştirme konusunda aynı kararlılığı paylaştığında, herkes şirketin değerlerini bünyesinde barındıran bilinçli bir kültür yaratmak için birlikte çalışabilir (İnceoğlu, 2010: 127).

Değer ve Eğitim

Bu kavram, daha sivil ve demokratik toplumlar yaratmak için ahlaki standartları aşıl原因an eğitim süreciyle ilgilidir. Değerler eğitimi bu nedenle siyasi, kültürel ve dini farklılıklarımızın ötesinde hoşgörü ve anlayışı teşvik eder; insan haklarının savunulmasına, etnik azınlıkların ve en savunmasız grupların korunmasına ve çevrenin korunmasına özel önem verir.

Değerler eğitimi sadece okulların değil hepimizin sorumluluğundadır. Örneğin aile, üniversiteler, iş dünyası ve spor, bu etik ilkelerin öğretilmesi için ideal ortamlardır. Öyle olsa bile, birkaç yıldır Avustralya ve Birleşik Krallık gibi ülkeler aslında değerler eğitimini zorunlu eğitimin bir parçası olarak dâhil etmeyi düşünmektedirler (Özkan, 2011).

Değerlerin Oluşumu

Değerler, bireysel olarak hedeflerimizi gerçekleştirmek için davranışlarımıza rehberlik etmemizi sağlayan ilke ve standartlardır. Değer [terimi](#) ne zaman ele alınsa, öncelikle ve temel olarak bireysel inançlarla ilişkilendirilir. Değerler çoğu zaman tatminin ve insan ihtiyaçlarının karşılanması için kaynağıdır. Değerler daha da önemlisi birey olarak kimliğimizin bir parçasıdır ve evde, işte ya da hayatımızın diğer alanlarındaki faaliyet ve davranışlarımıza yön verir (Ünlü, 2010: 72).

Değerlerin organizasyonla ilişkilendirilmesi öncelikle organizasyonun özelliklerini gerektirir. Herhangi bir organizasyonun yapısı, modeli, şekli, misyonu, vizyonu, amacı ve hedefleri olan yapay kişiler olarak tasarlandığı için, organizasyonun daha iyi olması için tüm fonksiyonlarının koordine edilmesi gerekir.

Organizasyon bağlamında değerlerin neler olduğu sorulduğunda verilecek en basit yanıt, insan kaynaklarının amaç ve planlarına göre belirlenmesi ve düzenlenmesi olabilir. Herhangi bir kuruluş çeşitli davranışlar sergilerken bir toplumdaki değerleri temsil eder. Bir kuruluştaki değerlerin iki yönü vardır: yönetsel araç ve kuruluşun davranış kuralları.

Değerlerin açık göstergesi, örgütün veya topluluğun çıkarları doğrultusunda kültürünü destekleyen tutum ve eylemler anlamına gelir. Herhangi bir kuruluşun verimliliği ve etkinliği, o kuruluşun değerlerinden büyük ölçüde etkilenir. Ancak bu değerlerin herkes için eşit ve önemli bir şekilde paylaşılması gerekir. Değerler, zorluklara karşı ve özel ve genel bağlamın stratejik ihtiyaçlarını karşılama konusunda daha etkili ve yaratıcı olmalıdır (Gündoğan, 2010: 33).

Değerlerin Çatışması

Gündoğan (2010)'a göre küreselleşen dünyada post-modern durumun da etkisiyle çok kültürlü toplumsal yapılar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu çok kültürlü yapıların etkisiyle farklı ve çeşitli değerler ortaya çıkmış, evrensel ve yerel olan birlikte yaşanmaya başlamış ve bunlarla birlikte değer çatışmalarının ortaya çıkması kaçınılmaz olmuştur (Gündoğan, 2010: 33).

Kutlutürk (2012)'e göre değerler evrensel değildir çünkü değerler milletlere, toplumlara göre değişmektedir. Bir toplumda hoşgörü ile karşılanan bir davranış, başka bir toplumda hoş karşılanmayabilir (Kutlutürk, 2012).

Değerlerin algılanmasındaki farklılıklar ve değişkenlikler, mensup olunan millet, din ve yaşanılan zaman ve coğrafyadan kaynaklanabilir. Gündoğan (2002)'a göre davranışlar değerlerle anlam kazanır. Topumlarda tek bir değer sistemi ve anlayışı olduğu söylenemez. Aynı değerlere sahip grupların çokluğu bir çoğulculuk anlayışının ortaya çıkmaya başladığını gösterse de tek bir değerler sistemi olduğu düşüncesine sahip olmak yanlış olacaktır. Farklı

değerlerin ortaya çıkaracağı muhtemel çatışmaların önüne geçmenin yolu da toplumların demokratik, hoşgörülü ve saygılı bir anlayışa sahip olmasıdır (Gündoğan, 2002).

Değerlerin Özellikleri

Vurgun ve Öztop (2011)'a göre değerler statik değil, dinamik bir yapıya sahip olan olgulardır. Geçmişten günümüze yaşanan reformlar, devrimler, sistemden sisteme geçiş gibi faktörler birçok alanda değişime yol açmıştır. Değişim hem bireysel hem de toplumsal olarak sosyal alanların hemen hemen hepsinde yansımaları bulmuştur. Değerlerin değişmesiyle değer yargıları da değişime uğramıştır (Vurgun ve Öztop, 2011: 218).

Zaman ilerledikçe ihtiyaçlar, dünya görüşü, yaşam biçimleri değişmekte, bunun sonucu olarak da toplumsal değerler değişmektedir.

Değerlerin Fonksiyonları

Değerler ve Küresel Eğitim

21. yüzyılda, eğitim sisteminin hangi bölümünde yer alırsanız alınsın, bir eğitimci olup olmadığınızı sormanız gereken çok önemli sorular var çünkü verdiğiniz kararlar muhtemelen binlerce, belki milyarlarca insanın hayatını etkileyecektir. Sınıfınızda ne öğretirseniz öğretin, her eğitim ortamında ortaya çıkan değişmez tek bir misyon vardır ve bu, eğitimin nihai misyonu olarak kabul edilir. Bu nihai misyon, dünyayı daha yaşanır bir yer haline getirecek üretken bireyler yetiştirmektir. Bu nedenle, nihai hedefimiz, hemen hemen her konunun müfredatına yerleştirilmiş belirli bir eğitim türünü gerektirmektedir. Bu belirli eğitim türü değerler eğitimi olarak adlandırılır ve içinde birçok alt kategoriyi kapsayan geniş bir terimdir. Tanımlar veya isimler ilgili literatürde değişiklik gösterecektir. Ancak tanımlar değişse de asla değişmeyecek olan bir şey vardır ki o da değerler eğitiminin nesiller ve gelecek nesiller için önemidir. Macdonald (1977), iki argümanın büyük önem taşıdığını öne sürer. Bunlardan ilki insan yaşamının anlamı, diğeri ise insanlığın nasıl bir arada yaşayabileceğidir. Bu noktada, değerler eğitimi ile küresel eğitim arasında güçlü bir bağ olduğu açıktır, çünkü çevre bilinci, barış eğitimi, önyargı

karşıtı eğitim ve engellilik sorunu farkındalığı, öğrencilere kazandırmayı ve anlamalarını sağlamayı misyon edindiğimiz küresel değer türleridir. Yeryüzündeki insan yaşamının anlamı ve birliği. Bununla birlikte, değerler eğitimi ile küresel eğitim arasındaki küçük fark, değerler eğitiminin bireysel bir noktadan başlayıp daha sonra kendisini küresel bir açığa doğru yayması, küresel eğitimin ise ağırlıklı olarak küresel vatandaşları ilgilendiren konuları ele aldığı için daha geniş bir noktayı ilgilendirmesidir. Her iki terimin de bu tez için önemli olmasının nedeni, bireylerin dönüşümünün özelden genele doğru giden bir örüntü içinde ilerlemesi gerektiğidir.

Eleştirel Pedagoji

Eleştirel pedagoji (SP), yaklaşık 20 yıldır İngilizce öğretimi alanında bir sorun olmuştur. Kavramı en çok Freire (1973) tartışmış ve SP'nin dünyamız ile sözlerimiz arasında bir denge olduğunu iddia etmiştir. Ancak son zamanlarda meslekte popülerlik kazanmaya başlamıştır. İlgili literatürde SP kavramı için pek çok tanım bulmak mümkündür. Güçle ilgili konulara karşı artan hassasiyet (Peirce, 1989; Pennycook, 1989) ve tutumlar yoluyla öğretim (Pennycook, 2001) bunlardan bazılarıdır. Basitçe söylemek gerekirse SP, eğitim sisteminde olumlu bir değişiklik yapmanın ve bu olumlu değişikliğin toplumu dönüştürmesini sağlamanın peşindedir (Akbari, 2008). Dil öğretimi eğitim sisteminin ana dallarından biri olduğu için SP bu noktada bizi ilgilendirmektedir.

Çevrelerindeki dünyayı değerlendirmedeki tarafsızlık ne olursa olsun, insanların büyüdükleri veya eğitildikleri çevreye bağlı olarak düşünce ve inançlarını filtreledikleri bir an her zaman varmış gibi görünüyor. Bu nedenle, hem öğrenenler hem de eğitimciler için önyargısız bir vizyona sahip bir öğretme ve öğrenme ortamına adım atmak son derece zordur. Giroux (1983), dünyadaki tüm eğitim sistemlerinin kendi toplumlarının inançlarını yansıttığını ve bu sistemlerde cinsiyet sorunlarının, kültürel çeşitliliğin veya toplumun sınıflandırılmasının tartışılması gereken önemli konular olduğunu, çünkü her toplumun en az bir grup insana karşı önyargılı inançlara sahip olduğunu iddia eder. ya da bir şey. Pek çok ülkede belirli bir kesimin eğitim adına söz hakkı bulunduğundan (Akbari, 2008), belirli

önyargıların eğitim sistemlerinde yerini alması kuvvetle muhtemeldir. Sonuç olarak, eğitim süreci güçlülerin elinde olacaktır. Freire'ye (1973) göre, güçlüden söz edildiğinde eğitim kaçınılmaz olarak politiktir. Politik bir eğitim bağlamında, pedagojisi doğası gereği hayatın nahoş yönlerine dayandığından, öğretmenlerin öğrencilerin dünyaya karşı eleştirel bilinçlerini yükseltmelerine yardımcı olma görevinin olduğunu savunur. Aslında, Freireci ideoloji, okuryazarlığın diğer okuryazarlık türlerinde derinleşmenin yolunu açtığından, okuryazarlığın potansiyel olarak güçlendirici bir yeteneğe sahip olduğu inancına sahip olduğundan, Freireci ideoloji umut pedagojisi sunar (Freire, 1972). Bunu eleştirel okuryazarlık olarak adlandırmasının nedeni budur. Bütün bunlar boyunca benliğin ve toplumun özgürleşmesi aranır.

Bu bölümde daha önce bahsedildiği gibi, SP'nin sonunda toplumsal düzeyde bir fark yaratması beklenmektedir ve böyle bir değişiklik, içinde yaşanacak daha iyi bir dünya yaratma ihtiyacını gerektirmelidir. Dünyayı daha iyi bir hale dönüştürme hedefi eğitim sistemi içinde tüm eğitimcilerin misyonu olmalıdır. Ancak dil öğretmenlerinin eğitimdeki yeri daha avantajlı görünmektedir. İngilizce öğretmek aynı anda birçok şey ifade ediyor çünkü İngilizce artık belirli bir topluluğa ait değil. Anadili İngilizce olmayanların sayısının anadili İngilizce olanlardan fazla olması bu durumun ikna edici bir kanıtı olabilir. Buna bağlı olarak öğretmenler, öğrencilerini hayata yeni bakış açıları, düşünme biçimleri, farklı etnik kökenden insanlarla iletişim kurma ve işbirliği yapma becerileri sunarak eğitirler. Kısaca eğitimciler, öğrencilerimizin kaygılarını ve belirsizliklerini azaltmak için anavatanları dışında olabilecek beklenmedik durumlara karşı onları güçlendirmeye çalışırlar. Bu nedenle eleştirel pedagoji, öğrettikleri şeyin kavramın kendisinde yattığını görerek dil öğretimi için çok önemlidir. Kumaravadivelu'nun (2006) iddia ettiği gibi, dil öğretimi sözcükleri dünyayla ilişkilendirmek, dil ise yalnızca bir iletişim aracı öğretmek değil, aynı zamanda dünyanın dinamikleriyle iletişimi anlamlı kılmaktır. Bu nedenle SP, umut ve özgürleşmeye dayalıdır ve dünya

gerçeklerini keşfettiğimiz demokratik bir yere açılan bir çıkış kapısıdır ve kapı dil sınıflarımızın içinde durur (Akbari, 2008).

Eleştirel pedagoji, dil sınıflarında kullanılan materyaller okul müfredatının ve eğitim sisteminin ürünleri olduğundan, materyaller konusunda şüpheli olmamıza yol açar. İngilizce Dil Eğitimi (ELT) ders kitaplarının önyargısız olup olmadığını sormak zorunlu görünmektedir. Önyargısız olsalar bile gerçek dünya sorunlarını içerip içermedikleri sorulmalıdır ki bu da küresel eğitim yaklaşımının temel amacıdır. Araştırmalar, bazı ders kitaplarının konuları yüzeysel olarak ele aldığını ve birçok ders kitabının ağırlıklı olarak alışveriş, seyahat, giyim gibi temalara yer vermesi nedeniyle müşteri dostu olduğunu göstermiştir. Bu tür süzgeçten geçirilmiş temalar muhtemelen ön yargılara yol açacak ve toplumdaki belirli bir insan grubunu yansıtabilecektir (Cates, 2002; Pike ve Selby, 1988). Ek olarak, Akbari (2008) materyallerde küresel temaların ve insani koşulların göz ardı edildiğini, bu nedenle eğitimde dönüşümü sağlayan, ayrımcılık veya ihtiyaçlar ne olursa olsun dünyadan örnekler getirebildikleri takdirde fark yaratmaya kendini adanmış öğretmenler olabileceğini belirtmektedir.

Eğitimde Küresel Değerler

Önyargı Karşıtı Eğitim

Günümüz dünyasında, eğitimciler farklı kültürel geçmişlere, ırklara ve özel ihtiyaçlara sahip öğrencilerle karşılaşır ve öğrenciler de öyle. Küreselleşen ve hızla değişen dünyanın sonuçlarından biri de bu. Değişen dünyaya ayak uydurmak ve herhangi bir önyargıdan uzak etkileşimli bir ortam yaratmak için önyargı karşıtı eğitim bir kilometre taşı olarak duruyor. Bu çalışma kapsamında önyargı karşıtı eğitim kapsamında üç farklı konu üzerinde durulmuştur. Bunlar toplumsal cinsiyet, kültürel çeşitlilik ve engellilik meselesidir.

Önyargı karşıtı müfredatın önemini ortaya koyan araştırmalar yapılmıştır, ancak öğretmenlerin önyargı karşıtı eğitimi ders planlarına dâhil edecek kadar yeterli hissetmedikleri veya hizmet içi veya hizmet öncesi eğitim almadıkları sonucuna varmışlardır (Ukpokodu, 2004) ; Van Hook, 2002; Wasson ve Jackson, 2002). Öğretmenlerin eğitim eksikliğine rağmen, bazı araştırmalar, etkinlikleri uygulayarak ve belirli dersler alarak öğretmenlerin farkındalıklarının geliştirilebileceğini göstermiştir (Sobel ve Taylor, 2005). Sözü edilen araştırma sonuçları, Uygulamalı Dilbilim alanı için gelecekte bir araştırma çıkarımı olabilir. Öğretmenler, alandaki ikinci dil edinimi araştırmasının önerdiği gibi, dil öğreniminde duyuşsal faktörlerin önemli rol oynaması nedeniyle, eğitimdeki diğer meslektaşlarımızdan daha fazla önyargıyla mücadele etmek zorunda kalabilirler.

Alanla ilgili çalışmalardan bahsetmeden önce, bölümün bu paragrafının dünyadaki olumlu eğitim değişikliği için bir güç haline gelen Paulo Freire'ye ithaf edilmeyi hak ettiğine inanıyorum. Önyargı karşıtı eğitimin temeli, Freire'nin hem erkeklerin hem de kadınların gerçek dünyayla eleştirel ve yaratıcı bir şekilde meşgul oldukları ve böylece dünyayı dönüştürmeye aktif olarak katıldıkları özgürlük pratiği kavramına dayanmaktadır (Freire, 1972). Freire, dünyayı daha iyi bir yer haline getirmenin yolunun özgürlük ve özgürleşme kavramından geçtiğini ve özgürlüğün ancak ezilenlerin ezenlerin dayattığı fikirleri ve korkuları reddetmesiyle var olduğunu savunuyor. Ezilen, dayatılanın yerine özerklik kavramını yerleştirebilmelidir. Bu nedenle uygulayıcılar öncelikle önyargı karşıtı eğitimle ilgilenmeli ve müfredatı zalimler tarafından desteklenen kavramları reddeden unsurlarla doldurmalıdır. Kanaatimizce önyargı karşıtı eğitim, eğitimin ilk kademelerine yerleştirilmelidir. Derman-Spark (1989), önyargı karşıtı eğitimin amacının, öğrenenleri güçlü kimlik, empati becerileri ve yaratıcı düşünme ve farklılıklarla etkileşim kurma yeteneği ile güçlendirmek olduğunu ileri sürer. Bu nedenle, bu süreç öğrenenleri adalet adına kendi hakları ve başkalarının hakları için konuşturabilecektir. Buna dayanarak, ne kadar erken olursa o kadar iyidir.

Uygulamalı Dilbilim adına, bu bölümde daha önce de belirtildiği gibi, önyargı karşıtı eğitime yönelik farkındalık geliştirmek önemli bir konudur. Bu nedenle, öğretmen yetiştirme programları önyargı karşıtı eğitimi planlarına dahil etmeli ve öğretmenleri dünya vatandaşı yetiştirme rolleri ve farklı kültürel ortamlarda öğretmenlik yaptıkları gerçeği konusunda daha anlayışlı olmaya yönlendirmelidir. Yeniçağda öğrencilerin ihtiyaçlarını yansıtmak için uygulayıcılar tarafından eleştirel bilinç kazanılmalıdır. Önyargı karşıtı farkındalığa ayak uydurmanın anahtarı derinlemesine düşünmek gibi görünüyor. Eğitim ortamlarında kullanılan ders kitapları söz konusu olduğunda, günümüz eğitim sisteminde merkezi bir role sahiptir. Ders kitapları bilgi ve değerleri sunmanın en yaygın ve işlevsel yoludur (Esen, 2007). Bu nedenle, eğitimcilerin bir ders kitabında nelere yer verdikleri veya neleri hariç tuttukları konusunda çok titiz olmaları gerekir (Apple ve Cristian-Smith, 1991). Bununla birlikte, McLaren (1989) birçok ders kitabının toplumsal cinsiyet, güç ve kültürel çeşitlilik konularıyla dolu olduğuna dikkat çekmektedir. 1995 yılından itibaren özellikle ders kitaplarında toplumsal cinsiyet çalışmaları Türkiye'de popüler bir araştırma alanı haline gelmiştir. 90'ların sonu ve 2000'lerin başında yapılan araştırmalar, ders kitaplarındaki erkek temsillerinin kadın temsillerinden daha fazla olduğunu iddia ederek hemen hemen aynı sonuçları vermiştir (Esen, 2007; Esen ve Bağlı, 2003; Gürkan ve Hazır, 1997; Helvacıoğlu, 1996). Bu çalışmalar sadece görsellerle sınırlı kalmamış, cinsiyetlerin yer aldığı içerikler analiz edildiğinde bile ders kitaplarının ataerkil bir yaklaşım sergilediği ve kadınların çoğunlukla çok geleneksel roller üstlendiği görülmüştür. Türkiye'deki bu duruma ek olarak, aynı yıllarda dünya çapındaki ders kitaplarında da aynı sorunların yaşandığı görülmektedir. Arıkan (2005) The New Headway ve Think Ahead to First Sertifikası üzerinde içerik analizi yapmış ve sonuçlar kadınların bu dil ders kitaplarında yarıdan daha az temsil edildiğini, yani kadınların yeterince temsil edilmediğini göstermiştir. Ayrıca detaylı içerik analizi, kadınların toplumdaki basmakalıp faaliyetlerle ve geleneksel kadın rolleriyle ilişkilendirildiğini göstermiştir. Bilgin (2013) de benzer şekilde bireysel kategorilerde farklı düzeylerde oluşan dengesizliği öne sürmüştü, ancak MEB tarafından yayınlanan 6., 7. ve 8. sınıf ders kitaplarını inceledikten sonra her iki cinsiyetin temsillerinde genel bir denge bulmuştur. Söz konusu konuyla ilgili güncel bir

çalışma olan Demir ve Yavuz (2017), devlet liselerinde kullanılan ELT ders kitaplarının analizinden sonra cinsiyetlerin temsili açısından sonuçların umut verici olduğu sonucuna varmıştır. Son olarak, bu makale, sonraki bölümlerde MEB tarafından 2018-2019 akademik yılları için yayınlanan ELT ders kitaplarının cinsiyet temsillerine ilişkin sonuçları sunacaktır.

Uygulamalı Dilbilim alanında uzun yıllardır ortak bir kanı vardır. 1970'lerin sonlarında Dünya İngilizceleri kavramı, Kachru'nun (1976) katkılarıyla yerini aldı. İngiliz çeşitleri ve Amerikan çeşitlerinin yanı sıra birçok İngilizce çeşidi olduğunu, bu nedenle küreselleşmiş İngilizce konuşulan dünyada İngilizceye katkıda buldukları için biz diğer İngilizce çeşitlerinin takdir edilmesi gerektiğini savundu. İddiasından on yıl sonra Kachru (1985) aşağıda verilen modeli önermiştir.

Üç daire modelinde içten dışa doğru daireleri norm sağlayan, norm geliştiren ve norm bağımlı olarak adlandırmıştır. Ancak Jenkins (2006), dış çemberin normlara bağlı olmadığını; aksine, dış çember belirli çeşitler oluşturur. Bu görüş çok dillilik olarak adlandırılmış ve alanda popüler bir araştırma konusu haline gelmiştir. Çok dilliliğin popüler bir araştırma alanı olması, hedef çeşitlerin tek başına İngilizce öğretiminin odak noktası olamayacağını kanıtlamış ve bu nedenle İngilizce öğretiminde diğer dillerin bir arada bulunması takdir edilmeye başlanmıştır. Buna göre, çeşitliliğin tanınması gibi yenilikler ortaya çıkarmıştır; Farklı geçmişlere sahip insanların bir araya gelmesi ve ortak bir noktaya sahip olmaları nedeniyle diğer kültürleri bilme ihtiyacı, yani İngilizce, bu ortak dili kullanarak insanların birbirleriyle etkileşim kurması beklenir ve etkileşim, kültürlerarası temelde bilgi ve farkındalık gerektirir. Basitçe ifade etmek gerekirse, kültürlerarası farkındalık İngilizce öğretiminde bir zorunluluk haline gelmiş ve bu sayede İngilizce öğretmenlerinin olmazsa olmazı olan İngilizce öğretimi materyallerine de yansımıştır.

İngilizcenin uluslararası bir dil olduğu materyallere yansıtılmalıdır. Kachru daireleri dikkate alındığında yapılacak yollardan biri de materyallerin içeriğini hedef dil ile sınırlandırmamaktır. Pek çok öğrenci farklı geçmişlerden geliyor ve rakamlar, anadili İngilizce olanlardan daha fazla anadili İngilizce olmayanların olduğunu gösteriyor. Alptekin (2002)

öğretilen kültürün dünya kültürü olması gerektiğini ve bir veya iki ile sınırlandırılmaması gerektiğini iddia etmektedir. Türkiye'nin 1949'da Avrupa Konseyi'ne (CoE) üyeliği ve Avrupa Ortak Referans Çerçevesi'nin (CEFR) ve Avrupa Dil Portföyü'nün (ELP) kabul edilmesinden bu yana Türkiye'de İngilizce öğretimi konusunda çok şey değişti. Artık CEFR ELT'de izlenecek yolu belirlediğine ve Türkiye de trendlerini takip ettiğine göre, öğretim tasarımında çok dilliliğin daha fazla dikkat çekmesi bekleniyor ve Türkiye 2006'dan beri CEFR'ye ayak uydurmaya çalışıyor (Çelik ve Erbay, 2013). Ancak bazı araştırmalar, Türkiye'nin öğretim tasarımında CEFR standartlarını takip etmediğini göstermiştir (Büyükkantarcıoğlu, 2004; Kırkgöz, 2009). Devlet tarafından verilen ELT ders kitaplarında sunulan unsurların kültürlerarası çeşitliliği temsil etme açısından dar olduğu görülmüştür. Araştırmalar, Türkiye'deki ELT ders kitaplarında yerel kültürün odak noktası olduğunu ve kitaplarda yaygın kültürel uygulamaların temsillerine çok sık yer verildiğini ortaya koymuştur (Cortazzi ve Jin, 1999; Çakır, 2010). Benzer bir araştırma olarak Çelik ve Erbay (2013), kültürel içeriğin sınırlı olup olmadığını görmek için devlet tarafından çıkarılan üç kitaplık bir dizi üzerinde kültürel unsurları ürün, insan, bakış açısı ve uygulama olmak üzere dört farklı açıdan odaklayarak inceleme yapmıştır. Yuen (2011) tarafından benimsenmiştir. Ders kitabının dili temsil ederken kültürel çeşitliliği dikkate aldığı; ancak, Avrupa kültürü hakkında bir eğilim keşfettiler. Ancak yine de vardıkları sonuç, konuyla ilgili diğer araştırmaların bulguları dikkate alındığında, onların da aksini belirttiği gibi anlamlıydı. Sonuç olarak, bu makalenin amaçlarından biri, devlet tarafından verilen ELT ders kitaplarında kültürel unsurları temsil etme açısından mevcut yönelimi sunmaktır ve bulgular aşağıdaki bölümlerde sunulacaktır.

Engellilik kavramı, son yirmi yılda popülerlik kazanmasına rağmen hala araştırılmayan bir konudur. Engellilik konusu, öğrencilerin toplumsal değerlere karşı duyarlı olmalarını sağlamayı amaçladığı için BPR (Business Process Reengineering) kapsamındadır (Cates, 2000). Cunningsworth (1995) yaptığı örnek olay incelemesinde, farklı seviyelerdeki altı genel ders kitabını inceledikten sonra engelliliğin ders kitaplarında çok az yer aldığını belirtmiştir. Benzer şekilde Arıkan ve Bulut (2015), on farklı ELT ders kitabındaki okuma

parçalarını incelediler ve sadece sekiz okuma parçasının engellilik konusunu dikkate aldığı sonucuna vardılar. Ayrıca okuma parçalarından birinin engelliliği olumsuz bir durum olarak temsil ettiğini iddia etmişlerdir. Daha önceki bölümlerde de belirtildiği gibi, bu tezin amaçlarından biri de ELT ders kitaplarında temsil edilen engellilik konusunu değerlendirmektir. Sonuçlar bu makalenin ilerleyen kısımlarında yer alacaktır.

Çevre Eğitimi

Çevre eğitimi, küresel eğitimin ana alanlarından biridir. Cates'e (1990) göre küresel eğitim dünyanın çözümlerini bulmaktır ve çözüm bulma fikri bize çevremizi hatırlatır. Sınıflara entegre edilmesinden bahsedildiğinde, daha çok öğrencilerin kendilerini depresif hissetmelerine neden olabilecek üzücü konuların gündeme getirilmesi olarak görülmektedir (Jacobs ve Cates, 1999). Ancak, öğretmenler olarak bizler bir fark yaratmak için orada olduğumuz ve çevre sorunları her geçen gün daha da önem kazandığı için, sınıflarımızda çevre konusuna acilen değinilmesi gerekmektedir. Bu acil çağrıya yanıt olarak Birleşmiş Milletler çevre eğitimi teması altında altı hedef belirlemiştir (UNESCO-UNEP, 1976'dan aktaran Jacobs ve Goatly, 2000, s.256).

1. Çevre sorunları hakkında farkındalık.
2. Çevre, sorunları ve çevre ile ilgili olarak insanın rolü hakkında temel anlayış.
3. Çevre sorunlarına yönelik endişe tutumu.
4. Çevre sorunlarının üstesinden gelme becerileri.
5. Çevre sorunlarına önerilen çözümleri değerlendirebilme.
6. Çevre sorunlarının çözümüne katılım.

Çevre eğitimi, İngilizce öğretiminin yanı sıra birçok disiplini ilgilendirdiği için eğitim kapsamında müfredatlar arası bir tema olarak düşünülmektedir. Yine de, çevre eğitiminin dil

yoluyla öğretilmesi, dilin bağlam içinde var olması ve onsuz düzgün bir şekilde işlememesi açısından oldukça güçlü olabilir. Neyse ki, çevre eğitimi ile ilgili kuraklık, nesli tükenmekte olan hayvanlar, kirlilik gibi temaları görmek mümkün olduğundan, çevre eğitiminin dil derslerine entegrasyonu pek göz ardı edilmiyor. Jacobs ve Goatly (2000), 120 ELT ders kitabından rastgele 17 ders kitabının incelenmesinden sonra, birçok İngilizce ders kitabında çevresel temalara kendi bünyesinde yer verildiğini ancak ders kitaplarının altıncı hedef olan katılım olan görevleri veya etkinlikleri yansıtmada zorluk yaşadıklarını bildirmiştir.

İlgili alan yazında çevre eğitimi ile ilgili ders kitaplarında yapılmış pek çok çalışma bulunmamaktadır. Ancak çevre eğitiminin dil derslerine uygulanmasına yönelik çalışmalar da mevcuttur. Örneğin, Arıkan (2009) çevre eğitiminin onuncu sınıf öğrencilerinin gramer derslerine entegre edilmesi üzerine çalışmıştır. İlk olarak öğretmen adaylarını dil bilgisi öğretimi ile ilgili etkinlikler konusunda eğitmiş ve öğretmen adaylarından öğrendiklerini öğretmenlik uygulamasında uygulamalarını istemiştir. Veri toplama aracı olarak SPSS ve açık uçlu sorular kullanılmıştır. Bulgular hem öğretmen adaylarının hem de öğrencilerin etkinlikleri çok etkili bulunduğunu göstermiştir. Öğretmen adaylarıyla yapılan bir diğer araştırma ise Gürsoy ve Sağlam (2011) tarafından yayınlanmıştır. Derslerini çevre eğitimiyle harmanlama eğilimlerini belirlemek için 224 üçüncü sınıf ELT öğretmen adayına beş puanlı Likert ölçeği anketi uyguladılar. Sonuçlar, ELT öğretmen adaylarının yeşil dersleri öğretmek için olumlu tutumlara sahip olduğunu göstermiştir.

Setyowati ve Widiati (2014), çevre eğitiminin tür tabanlı yazıya entegrasyonu hakkında bir makale yayınladı. Makaleleri, yazma becerilerini geliştirmek için çevre eğitimi ile harmanlanmış etkinlikler sunar. Bu etkinlikler sayesinde öğrencilerin sadece yazmayı öğrenmediklerini, aynı zamanda küresel ihtiyaçların farkına vardıklarını iddia ediyorlar. Hauschild, Poltavtchenko ve Stoller (2012), çevre eğitiminin dil öğretimine entegrasyonu hakkında bir makale yayınladılar ve dil derslerinde uygulanabilecek çeşitli etkinlikler

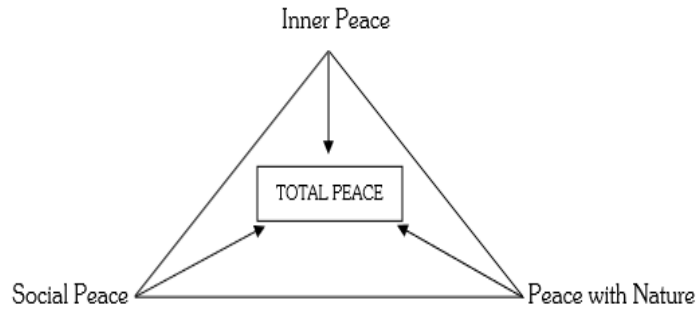
önerdiler. Benzer şekilde Gürsoy (2010), çevre eğitiminin genç öğrencilere yabancı dil öğretimine entegrasyonu hakkında bir makale yayınladı. Makalesinde, çevre eğitimiyle ilgili literatürün bir incelemesini yapıyor ve çevre eğitiminin uygulanması için mevcut iletişimsel ELT yaklaşımlarının öneminden bahsediyor ve makul bir entegrasyon için çocukların özelliklerinden bahsediyor. Yukarıda da görüldüğü gibi, çevre eğitiminin yabancı dil öğretimine entegrasyonu konusunda şimdiye kadar yapılmış bazı çalışmalar ve bu tür bir eğitimin müfredatlardaki önemine işaret etmektedirler. Cates (1990), çevre eğitiminin müfredatta kalıcı olarak yer alması gerektiğini ve öğrenenlerin zihinlerini şekillendirmenin yıllar aldığı için mavi ayda bir kez ele alınan bir konu olmaması gerektiğini belirtmektedir. Bu yazıda, araştırmacı, bu bölümde daha önce belirtildiği gibi ELT materyallerinde temsil edilen çevre eğitimi sunumuna ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Barış Eğitimi

Barış eğitiminden bahsetmeden önce “Barış” kavramını bilmek, barış eğitiminin özünü inşa etmemize ve kavramamıza yardımcı olacağından, öncelikle “Barış” tanımını yapmak gerekir. Bir sözlüğe baktığınızda barış için pek çok tanım çıkacaktır. Genel olarak tanımlandığı gibi barış, şiddetin yokluğudur. Ancak barışı sadece iki kelime ile tanımlamak dar olacaktır. Terime daha geniş bir perspektiften bakmak ve şiddeti tetikleyebilecek diğer kavramları tanımlamak gerekir. UNESCO'nun (2005) belirttiği gibi şiddet farklı biçimlerde karşımıza çıkabilmekte ve bu biçimler “çatışma, yaşamı tehdit etme, toplumsal aşağılanma, ayrımcılık, baskı, sömürü, yoksulluk ve adaletsizlik” olabilmektedir (s.2)”. Ayrıca şiddet, zihinsel şiddet, sözel şiddet ve ruhsal şiddet olmak üzere üç farklı şekilde görülebilir. Terim neyi tanımlarsa tanımlasın, yukarıdakilerin hepsi bizi bir kişiyi veya bir grup insanı incitmek veya incitmek gibi tek bir somut sonuca götürür. UNESCO (2005), barışın kaynakları için bir çerçeve önermekte ve barış tanımının bu üç kaynak üzerine inşa edilebileceğini belirtmektedir.

Şekil 1

Barış kaynakları (UNESCO, 2005)

Şekil 1, toplam barışın temelini açıklıyor ve üç kaynak bunun varlığını destekliyor. İç huzur, bireyin kendi içindeki huzurla ilgilidir ve çoğunlukla nezaket, neşe, özgürlük vb. Sosyal barış, bir topluluk içinde bir grup olarak nasıl yaşanacağını bilmek, çeşitliliği anlamak ve kabul etmek, sağlıklı ilişkiler kurmak ve çatışmaları nasıl çözeceğinizi bilmekle ilgilidir. Doğa ile barış söz konusu olduğunda, doğa insanlığın evi olarak kabul edilir, bu nedenle barış aynı zamanda doğa ile bir denge oluşturmak anlamına gelir.

Günümüz dünyasında, insanlar her gün savaş haberleriyle uyanırken, barış eğitiminin rolünü anlamak önemlidir. UNICEF (1999) barış eğitimini, bireyleri şiddetten uzak tutacak davranış değişiklikleri sağlamak, anlaşmazlıkları barışçıl yollarla çözmek için gerekli becerileri kazandırmak ve şiddetten kurtulmak için denge oluşturmaya yönlendirmek amacıyla bilgi, beceri ve tutumların aşılması gereken bir süreç olarak tanımlamaktadır. küresel dereceler Schmidt ve Friedman (1985) barış eğitimini, çocukların çatışmaları çözmek için yaratıcı çözümler bulmaya ve benlik, toplum ve dünya ile denge içinde yaşamaya teşvik edildiği bir beceri geliştirme süreci olarak tanımlamaktadır. Tanımları, yukarıda verilen barışın kaynağı çerçevesiyle ilgili olduğundan kısa ve özdür. Barış eğitiminin eğitimde münferit bir

konu olmaması, bunun yerine eğitim bağlamlarında öğrenciler tarafından edinilmesi gereken uzun vadeli bir hedef olması önerilmektedir. UNICEF (1999) de barış eğitiminin öğretimle sınırlı bir eğitim olarak alınmaması gerektiğini, genel olarak eğitim terimi olarak görülmesi gerektiğini ve örgün ve yaygın öğrenme süreçleri dahil olmak üzere herhangi bir bağlamda gerçekleşen eğitim olarak kabul edilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Buna göre UNESCO (2005), barış eğitiminin çeşitli düzeylerde görülebileceğini iddia etmektedir; “Bireysel veya kendini geliştirme düzeyi, okul veya toplum düzeyi, ulusal ve küresel düzey” (s.10).

Barış eğitiminin bir beceri geliştirme süreci olduğundan, bireysel düzeyden başlanması gerektiğinden ve başlamak için bazı becerilerin gerekli olduğundan bahsedilmiştir. Pozitif düşünme, empatik dinleme, iletişim ve işbirliği örnek olarak verilebilir. Okullar, topluma güçlü bireyler yetiştirmek için öğrenenlerin bu becerileri geliştirmelerine yardımcı olmayı misyon edinmelidir. Okulların, öğrencileri barış için eğitmenin yanı sıra, gizli bir görev olarak algılanabilecek başka bir misyonu daha vardır. Okullar içerik olarak barış eğitimi vermek yerine öğrencilerine barışçıl bir ortam sunmalıdır. Bu önemlidir, çünkü okullar, bireylerin içinde yaşamayı öğrenmelerinin beklendiği doğal topluluklardır ve birçok insan için okullar, insanların bir grup olarak yaşamayı deneyimledikleri neredeyse ilk topluluktur. Ulus düzeyinde, toplumun gelecekteki vatandaşları olarak öğrencilerin toplumları için iyi ve gelecek vaat eden bakış açıları geliştirmeleri gerekir, bu nedenle sosyal sorunları anlamak büyük önem taşır. Son olarak, barış eğitiminin nihai amacı dünya vatandaşları yetiştirmek olmalıdır ve bu nihai hedefler öğrencilere dünyanın ortak dilini öğrettikleri için dil öğretmenleri için önem taşımaktadır. Genel olarak eğitim sisteminin yanı sıra, dil öğretmenleri de öğrencilerimize dil aracılığıyla barışı nasıl konuşacaklarını öğretmekten sorumludur.

Değerler Eğitiminin Tarihi Gelişimi

Kaymakcan (2010) 'a göre geçmişten bu yana değerlerle ilgili çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Dünya üzerinde hemen tüm ülkelerde bu çalışmalara ilgi de artmıştır. Geçmişten

günümüze tüm filozofların da gündeminden düşmemiştir değerler konusu. Filozoflar hayatın manası ve varoluş gayesiyle ilgili birçok fikirler ortaya atmışlar, erdemli bir bireyin iyi bir toplumun tanımına vurgu yapmışlardır. Yer ve zamana göre değerlerin anlaşılmasında farklılıklar ön planda olsa da değerler önemini asla kaybetmemiştir (Kaymakcan, 2010: 10).

Altan (2011)'a göre değerler eğitimi fikri bazen karakter eğitimi diye de adlandırılır. Eğitim kadar eskidir. Eğitimin dünyanın her yerinde iki temel amacı olmuştur: İnsanların daha akıllı olmalarını ve bireylerin daha iyi insanlar ve vatandaşlar olmalarını sağlamaktır. Bu yüzden, Değerler Eğitiminin izleri İslam'da, Hıristiyanlıkta, Budizm'de Sokrates ve Aristo gibi düşünürlerin eserlerinde, bulunabilir (Altan, 2011: 55).

Çetin ve Balanuye (2015)'ye göre değer, eğitimin ürettiği bir terim olmamasına rağmen eskiden beri eğitimin içinde olduğu, eğitim ve değer neredeyse aynı yaşta olduğu söylenebilir. Buna rağmen değerler sorunu, sanki eğitimde güncel ve kısa vadeli bir sorunmuş gibi sürekli ele alınmaktadır. Sürekli ele alınmasının da değerler eğitimi sorunun kalıcı olarak çözümlenmemesinin bir göstergesi olduğunu belirtmektedirler (Çetin ve Balanuye, 2015: 193-194). Mızıkacı (2015) da evde eğitim, din temelli eğitim, karakter ve ahlâk eğitimi gibi uygulamaların tartışılmaya başlamasıyla değerler eğitimi de sistemli olarak eğitim programları çalışmaları içinde yer almaya başlamıştır. Ortaçağ döneminde Avrupa'da eğitim kiliseye göre şekillendirilmekteydi. Bu eğitimin amacı ahlâklı nesiller yetiştirmekti. Ahlâk ve karakter eğitimi iç içeydi ancak daha sonraki dönemlerde akılcılığa dayalı bilimsel ve objektif yaklaşımlar önem kazanmaya başlamış, bireylerin rasyonel bakış açısına sahip olarak düşünen, irdeleyen, nesnel gerçekler üzerinde duran bireyler olması amaçlanmıştır. Din ve ahlâk temelli eğitim, akılcılığı ve akademik bilgileri ön planda tutan eğitim anlayışının önüne geçmemiştir. On dokuzuncu yüzyılın ilk yıllarından itibaren eğitim politikaları devletin ve toplumun ideolojisiyle şekillenmeye başlamıştır. Vatandaşlık, demokrasi, adalet, eşitlik gibi kavramlar önem kazanmaya başlamıştır. ABD'nin kuruluş felsefesine bağlı olarak eğitimin dört ana ilkesinden biri de değerler eğitimi olmuştur ve devletin kuruluş ilkelerinden olan demokrasi, vatandaşlık gibi kavramların güçlendirilerek yaygınlaştırılması koşuluyla ahlâk ve

karakter eğitimi de eğitim programlarında yer alabilmiştir. Bu doğrultuda değerler eğitimi, farklı toplumlarda farklı değerlerin öğretilmesi amacıyla geniş coğrafyalarda önem kazanan bir konu olmuştur (Mızıkacı, 2015).

Değerler Eğitiminin Amacı Ve Önemi

Ünlü kişilik Nelson Madela haklı olarak şöyle diyor: "Eğitim, dünyayı değiştirebileceğiniz en güçlü silahtır." Ancak Nelson Mandela bu alıntıda iki tür eğitimden bahsediyor: akademik eğitim ve değer eğitimi.

Ahlaki krizlerin yaşandığı günümüz dünyasında değer eğitimine duyulan ihtiyaç büyük önem taşımaktadır. Eğitim bir süreç olarak yaşam boyunca devam eder ve hem sınıf içinde hem de sınıf dışında gerçekleşir (Berdiyevna, A. S., ve Shukhratovna, D. S., 2022).

Değer temelli öğrenme, bireylerin kişilik gelişimini öne çıkaran bir eğitim şeklidir. Bu tür bir eğitim, gerçek hayattaki durumlarla kolaylıkla başa çıkmanıza olanak tanır ve geleceği şekillendirmede dizginleri elinize almanıza yardımcı olur.

Değerlerin önemi gençlerin şekillendirilmesinde ve değişen koşullara uyum sağlamalarında yatmaktadır. Değer eğitimi aynı zamanda bireylerin sosyal, ahlaki ve demokratik yükümlülüklerini yerine getirmelerine yardımcı olmada da önemli bir rol oynar.

Karakter, vatandaşlık, duygusal ve ruhsal gelişim bunların tüm biçimleridir.

Yüksek kaliteli öğrenme oturumları kişiliğinizi ve karakterinizi önemli ölçüde değiştirebilir. Bu eğitim şekli aynı zamanda aile, eğitim kurumları, işletmeler ve spor gibi organizasyonlarda sorumluluğu ve etik ilkeleri vurgulamaktadır.

Ahlaki krizlerin dünya çapında bolca yaşandığı günümüz dünyasında, değere dayalı öğrenmeye olan ihtiyaç yavaş yavaş kabul görüyor. Değer eğitimi artık geleneksel sistemlerin doğasında olması gereken bir disiplin olarak görülmektedir.

İşte küresel eğitim sisteminde değer eğitiminin önemini vurgulayan bazı noktalar:

Değer eğitimi, farklı etkileyici faktörleri tartarak zor durumlarda doğru kararları vermenize yardımcı olmada önemli bir rol oynar. Bu nedenle, bu tür bir eğitim karar verme becerilerinizi önemli ölçüde geliştirebilir.

Değerlerin önemi genel karakter ve kişilik gelişimine yardımcı olur. Değer eğitimi zihinsel ve duygusal gücü geliştirmenin mükemmel bir yoludur. Bu, duygularınızı ve düşünce süreçlerinizi sağlıklı ve kabul edilebilir şekillerde gerçekleştirmenize ve bunlar üzerinde çalışmanıza olanak tanır.

Bu mükemmel araç sayesinde empati becerisini kazanırsınız. Empati, kendinizi (bilişsel ve duygusal olarak) diğer insanların yerine koymayı içerir. Empati, çatışmaları çözme ve diğer fikirleri anlama konusundaki genel yeteneğinizi geliştirebilecek olağanüstü bir beceridir.

Yaşınız ilerledikçe üstlendiğiniz sorumlulukların sayısı önemli ölçüde artacaktır. Eğitimin öğrettiği temel becerilerden biri, tüm sorumluluklarınızı verimli bir şekilde nasıl yöneteceğinizi bilmektir.

Son olarak demokratik düşünce anlayışı ve bunun pratikte uygulanmasıyla değer eğitiminin önemi vurgulanmıştır. Düşünme şeklinizi şekillendirebilir ve toplumsal etkilere tepki verebilir, ülkenizin bilinçli bir vatandaşı olmanıza olanak tanır (Berdiyevna, A. S., ve Shukhratovna, D. S., 2022).

Karakter gelişimini, kişilik gelişimini, vatandaşlık gelişimini ve manevi gelişimi içerir.

Bu kritik konunun önemini öğrendikten sonraki adım, gereksinimlerinize hangi türün daha uygun olduğunu belirlemektir.

Değerlerin öğretilmesi erken bir aşamadan (ilkokuldan) öğrenmenin üçüncü aşamasına kadar ve sonrasında başlayabilir. Bu nedenle, kendinize en uygun olanı bulmak, farklı fırsat türlerinin neler olduğunu anlamak kadar basittir.

Dünyanın dört bir yanındaki birçok ilkokul, ortaokul ve lise artık ders müfredatının bir parçası olarak değerler eğitimine yer veriyor. Önemi erken yaşlardan itibaren bilmek, bu

eğitimde öğretilen becerileri kazanmanın en iyi yollarından biridir (Nevo, S., ve Wade, M. R., 2010).

Öğrenci değişim programları veya ara yıl programları, öğrenciler arasında aidiyet ve sorumluluk duygusu yaratan en iyi değer eğitimi biçimlerinden biridir. Öğrenci değişim programları aynı zamanda farklı kültürleri keşfetmenin ve insan davranışı ve işleyişine ilişkin farkındalığınızı artırmanın benzersiz bir yoludur.

Kayda değer endişe verici bir istatistik, kariyerlerine dört ila beş yıldır devam eden kişilerin sıklıkla sinirlilik, mutsuzluk, yorgunluk ve tükenmişlik belirtileri göstermesidir.

Yetişkinler için önemi ve önemi bu nedenle küresel toplulukta giderek popülerlik kazanan bir kavramdır.

Günümüzde değerlerin benzersiz doğası hakkında iki farklı teori bulunmaktadır. Bu, geleneksel öğretim ve yenilikçi öğretim olmak üzere iki farklı türde öğretim metodolojisinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Geleneksel öğretim yöntemleri, öğrencileri etik ve değerler konusunda eğitmek için ders kitabı ve sınıf odaklı bir yaklaşımı benimser. Öğretmenler genellikle öğrencilerle doğrudan etkileşime girer, onların kaygılarını bire bir anlar ve buna göre yanıt verir (Heinonen, K., Strandvik, T., ve Voima, P., 2013).

Sınıf etkinlikleri genellikle doğrudan sunumları, tartışmaları, okuma ve dinleme etkinliklerini ve daha fazlasını içerir.

Öte yandan yenilikçi öğretim, değer eğitimi çalışmalarına daha gerçek hayat odaklı bir yaklaşımdır. Yenilikçi öğretim yöntemleri arasında pratik aktiviteler, sosyal durum simülasyonları ve olayla öğrenme (öğrencilerle yaşam deneyimlerinin paylaşılması) yer alır (Knafo, A., ve Schwartz, S. H., 2004).

Genellikle dünya çapındaki eğitim sistemleri tarafından hem geleneksel hem de yenilikçi öğretim yöntemlerinin bir kombinasyonu tercih edilmektedir. Bu iki tür eğitim birlikte aşağıdaki konularda yardımcı olur:

- Ayrımcılığı reddetmek ve ahlaki konularda tartışma ve tartışmalar başlatmak, böylece işbirlikçi liderliği teşvik etmek.
- Değişimin kendinizle başlayacağı fikrini vurgulamak.
- Farklı kültürel grupları damgalayan zararlı toplumsal normları ve tutumları kınamak.

Değerler Eğitiminde Temel İlkeler ve Süreçler

Değerler çeşitli türlere ayrılabilir.

a. Kişisel Değerler

Kişisel değerler, ayrıca bireysel değerler olarak da adlandırılan, bireylerin karakteri, inançları ve tercihleri doğrultusunda şekillenen değerlerdir. Bu değerler, kişinin benimsediği etik prensipler, ahlaki tutumlar, kişisel öncelikler ve hayatını yönlendiren temel inançlarla ilişkilidir. Bireyin deneyimleri, eğitimi, kültürel geçmişi ve kişisel gelişimi, kişisel değerlerini etkileyen faktörlerdendir.

Aile değerleri, kişisel değerlerin önemli bir bileşenidir ve toplumun belirli bir kültür veya kültürel modelinin değerleriyle birleşir. Aile, bireyin ilk sosyal çevresidir ve değerlerin aktarıldığı temel bir kurumdur. Aile değerleri, sevgi, saygı, sadakat, dürüstlük, sorumluluk, yardımseverlik gibi değerlerin aile üyeleri arasında paylaşılmasını ve benimsenmesini içerir. Ailede öğrenilen değerler, bireylerin toplum içindeki davranışlarını ve ilişkilerini şekillendirir.

b. Aile değerleri

Ebeveynler, çocuklarına aktarılan ahlaki ilkeler ve standartlar yoluyla onları eğitmeyi ve geliştirmeyi amaçlarlar. Ebeveynler, çocuklarının karakter ve davranışlarını şekillendirmek için ahlaki değerleri öğretirken, onlara dürüstlük, saygı, sorumluluk, adalet, cömertlik gibi değerleri benimsemeyi öğretmeyi hedefler.

Ebeveynler, çocuklarının ahlaki değerleri anlamaları ve uygulamaları için örnek olmaya çalışır. Kendi davranışlarıyla çocuklarına model olurlar ve değerleri günlük hayatta göstererek onları bu değerleri içselleştirmeye teşvik ederler. Ebeveynler, çocuklarının ahlaki gelişimine rehberlik eder ve onlara doğru olanı ve yanlış olanı ayırt etme becerisini kazandırmaya çalışır.

c. Organizasyonel Değer

Örgütsel değerler, belirli bir veya belirli türdeki kuruluşların yol gösterici ilkeleridir. Bu değerler, hem işverenlerin hem de çalışanların ihtiyaç ve isteklerinin karşılanması ile yüksek ahlakın bir karışımıdır (Heinonen, K., Strandvik, T., ve Voima, P., 2013).

d. Sosyal Kültürel Değerler

Sosyal ve kültürel değerler her toplumun hem yüzeyinde hem de özünde bulunur. Dolayısıyla bunlar, herkesin kendi davranışını kabul etmesi ve uygulamaya yönelmesi nedeniyle hakim değerler olarak da bilinir. Bu değerler aile değerleriyle aynı olabileceği gibi farklı da olabilir. (Bireysel Değerler=Aile Değerleri=Sosyal Kültürel Değerler).

e. Ahlaki Değerler

Toplumun bir arada yaşama, düzen, genel refah vb. için beklediği temel veya şiddetle tavsiye edilen tutum ve davranışlar ahlaki değerlerin biçimidir. Ahlaki değerler, bireyler arasındaki ilişkilerde adil ve saygılı olmayı, başkalarının haklarına saygı göstermeyi, dürüstlüğü, sorumluluk duygusunu ve empatiyi içerir. Bu değerler, insanların birbirleriyle uyum içinde yaşamasını, toplumun istikrarını ve refahını sağlamayı hedefler. Ahlaki değerler, insanların kişisel ve toplumsal gelişimini desteklerken, adaletin ve eşitliğin korunmasını da sağlar.

Öğretim Programlarında ve Ders Kitaplarında Değerler Eğitimi

Değerlerin öğretilmesi her zaman açık ya da örtülü olarak eğitimin bir parçası olmuştur (Mergle, 2008). Uzak geçmişte, ebeveynler çocukları çoğunlukla ahlak ve davranış

konusunda eğitiyorlardı. ABD'de, erken sömürge dönemi (1642) kadar erken bir tarihte, ebeveynlerin çocuklarını eğitmesini zorunlu kılan yasalar vardı. Günümüzde değişen şey ebeveynlik ve toplumdur. Leonard Sax'ın (2016) *The Collapse of Parenting* (Ebeveynliğin Çöküşü) adlı kitabında, ebeveynlerin çocukları için mentor olma rollerinden vazgeçtikleri ve bu haktan vazgeçtikleri bir yetki aktarımı yaşandığını belirtiyor. Bu nedenle çocuk, ebeveynlikten başka faktörlerden etkilenmeye daha yatkındır. Bu arada toplumdaki değerler de özellikle okul sisteminde değişti. Hindistan Eğitim Bakanlığı NCERT, mevcut eğitim modellerini şöyle eleştiriyor:

“ Bu eğitim modeli, duygusal alanı tamamen ihmal etmek yerine bilişsel alana özel bir odaklanma getiriyor... Öğrenciler aşırı bir rekabet ruhuyla yetiştiriliyor ve en başından itibaren agresif rekabet ve bağlamdan kopuk gerçeklerle ilişki kuracak şekilde eğitiliyor. “

Okullar ayrıca daha bütünsel bir öğretimden daha akademik bir odaklanmaya doğru yöneldi. Sax (2016) şunu belirtmektedir:

“1980'ler ve 1990'lar boyunca ve birçok okul bölgesinde okul yöneticileri ilköğretim eğitimine “titizlik” getirmekten ve “kabartmayı” azaltmaktan gurur duyuyorlardı. İlköğretim müfredatındaki değişiklik ve bunun sonucunda sosyalleşmeyi öğretme konusundaki ihmal, Amerikalı ebeveynlere her zamankinden daha büyük bir yük getiriyor.”

Böylece dünya çapında okul sistemlerinde değerlerin öğretilmesine yönelik bir hareket ortaya çıkmıştır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), 2015 yılında Uluslararası Değerlendirme Programına, işbirliği yapma, empati, karar verme ve diğerleri gibi daha iyi "sosyal becerilere" sahip öğrenciler yaratmaya her zamankinden daha fazla önem veren bir karakter değerlendirmesini dahil etti. Araştırmalar aynı zamanda duygusal ve davranışsal performansı geliştirmeye yönelik çalışmalarda görüldüğü gibi değerlere ulaşmanın ölçülmesinde daha niceliksel yöntemleri dikkate almakta ve şu anda değerlendirmektedir (Durlak ve diğerleri, 2011).

Değerler eğitimi, bir “toplumun önemli gördüğü” ideallerin öğretilmesini içerir (Lovat ve Toomey 2007; Robb 2008). Okullar toplumsal değerlerden, okuldan ve sınıf değerlerinden etkilenir (DeNobil, J ve Hogan,E, 2014). Bunlar yerel dini öğretileri, okul kültürünü, müfredatı, pedagojiyi ve toplumun etkileşimini kapsar. Öğretmenler bu nedenle sınıfta bu etkilerin çoğuyla karşılaşır ve bunların öğretimi açısından sonuçları olur. Dünyanın diğer yerlerindeki öğretmenler de öğrencilere karakter eğitimi vermeye bağlı kalmaktadır.

Somut veya okul müfredatının bir parçası olan değerlere ek olarak, Philip Jackson (1968) "okul beklentilerinin ve sınıftaki yapının nasıl açık olmayan bir değerler çerçevesi oluşturduğunu ortaya çıkaran gizli müfredat" terimini icat etti. Öğretmen övgüsü, öğrenci gruplaması ve güç oyunları, hepsi okuldaki gizli değerleri tanımlar. Bu nedenle değerler somut olabileceği gibi okulda meydana gelen çeşitli durumlarda da ima edilebilir.

Dünyanın her yerindeki okullarda geliştirilmesi istenen değerler pek çok benzerlik içermektedir. Bazı ülkeler kendi eğitim bakanlıkları bünyesinde belirli hedefler belirlerken, diğerleri belirli bir uygulama şeması olmaksızın bazı çok genel yönergeleri benimsemiş olabilir. İngiliz Eğitim Bakanlığı (Ağustos 2017) Karakter Eğitimi Raporu, dayanıklılık, dürüstlük, sıkı çalışma, öz kontrol, takım çalışması, liderlik vb. özelliklerin geliştirilmesinden bahseder. Bu özelliklerin öğrencilerin akademik geleceği, istihdamı ve istihdamı için önemli olduğu belirtilmektedir. Aynı zamanda en iyi uygulamaları gözden geçirmek için okullarda çeşitli programlar uygulamaya koymuştur. (Zbar ve diğerleri, 2005).

Hint Eğitim sistemi (NCERT) 4 evrensel değeri ortaya koyar: adalet, özgürlük, eşitlik ve kardeşlik ve bu ana hatlar dahilinde daha fazla açıklama. Okullara bağlı olarak öğrencilere okul projeleri, sabah toplantıları, okul sosyal yardım programları aracılığıyla başkalarına hizmet etmeyi öğrenme ve daha fazlası aracılığıyla değerler aşılanır (NCERT, 2016).

Japonya'da, kişinin zihnini, kalbini ve bedenini bir bütün olarak öğretmeyi amaçlayan karmaşık bir ahlaki eğitim sistemi vardır. Araçlarından biri, devlet tarafından verilen, erken sınıflarda “kendine bakmak”, “diğer insanlarla birlikte”, “doğaya dokunmak” ve “herkesle birlikte” gibi kategorileri içeren değerler ders kitaplarının kullanılmasını içerir (Bolton,

2015). Japonca programı, açık ahlaki dersler içerir ve öğrencilerin duygusal konulardaki tepkilerini kaydettikleri bir *kalp defteri* tutmak gibi benzersiz bir yönü içerir. Ancak MEXT'nin (Japon Eğitim Bakanlığı) tüm bu yönergelerinin uygulanma derecesi okuldan okula ve öğretmenden öğretmene değişmektedir (Bolton, 2015). Güney Amerika'da evrensel insani değerler devlete bağlılıkla birleştirilmiştir. Venezuela'daki André Bello Katolik Üniversitesi'nden José Francisco Juarez (2002), toplum ve eğitim sistemi içinde hayal gücünün, özgürlüğün, ilişkilerin, kimliğin yanı sıra katılım ve hizmetin teşvik edilmesi üzerine yazmaktadır.

Buna karşılık ABD, 2001 tarihli Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın Yasası'ndan getirilen standartlardan kaynaklanan Karakter Eğitiminde Ortaklıklar Programı (PCEP) programı aracılığıyla okullarda karakter gelişimini teşvik etmiştir. Bu program, dünya çapındaki okullarda tasarlanan özel programlara hibe vermektedir. Öğrencilere değerleri aşıl原因an bir ülke var ama sistematik bir yaklaşım yoktur.

Dünya çapında ilgili Eğitim Sistemlerinin arzuladığı değerlerde bulunan birçok benzerliğe rağmen, aynı zamanda bunların uygulanmasındaki titizlik açısından da farklılıklar vardır. Ancak son yıllarda dünya çapında temel insani değerlerin öğretilmesi gerektiğine dair farkındalığın arttığı görülüyor. Birmingham Üniversitesi tarafından yapılan bir ankette (Nisan 2018), Birleşik Krallık'taki öğretmenlerin %80'i okullara karakter eğitiminin dâhil edilmesinin işyeri için gerekli becerileri geliştireceğini ve akademik yeteneklerini geliştireceğini belirtti. Bu bariz ihtiyaç göz önüne alındığında, karakter eğitimi açısından gerçekte neyin ve nasıl öğretildiğine dair iç görü kazanmak ve nelerin başarılı olabileceği konusunda bilgi edinmek önemlidir.

Bu yazıda, Yunanistan'daki özel bir ilköğretim okulunun İngilizce bölümü öğretmenleri, ELT müfredatına entegre edilen değerler projeleri ile ilgili sınıf deneyimlerini anlatıyor ve tartışıyor. Görüşleri aşağıda açıklanmıştır.

İngilizce Dersi ve Değerler Eğitimi

Uluslararası bir dil olma özelliğini kabul ettirmiş İngilizce dersi dilin beraberinde kültür aktarımı da değerlendirildiğinde, söz konusu dersin evrensel değerlerin kazandırılmasında ve uygun bir atmosfere sahip olduğunu ifade etmek çok olağandır. İngilizce dersinde ahlaki değerlerin dinamiklerine göre ve sosyal değerlerin tartışılmasına elverişli bir ortam sunulmaktadır. Bu sebeple de İngilizce dersinin ahlak eğitimi için doğal bir ortam olduğu söylenebilir. Ayrıca, İngilizce dersi insanlar ve kültürler arası etkileşim vurgusunun, ahlak eğitiminin başlıca konuları olan olumlu karakter özellikleri geliştirme, kültür içi ve kültürler arası takdir ve empati kurma ve başkalarının kültürlerini anlama başlıklarını gerçekleştirmeye olanak sağlayan bir iklim oluşturur (Shaaban, 2005). Kültürler arası iletişimi sağlayan bir anahtar olan İngilizce bireylere kültürler arası farkındalık, evrensel değerler, küresel sorunlar, eleştirel düşünme, liderlik özellikleri, farklı bakış açıları geliştirme ve yeni fikirlere açık olma kazanımlarının edindirilmesinde işe koşulabilir (Focho, 2011). Bu noktada, İngilizcenin uluslararası bir iletişim dili olması, İngilizce derslerini evrensel değerleri kazandırmak için uygun bir araç haline getirmektedir. MEB tarafından 2018 yılında hazırlanan İngilizce dersi öğretim programınının 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda tanımlanan Türk Milli Eğitim Sistemi'nin genel amaçlarına uygun olarak gözden geçirildiği ve düzenlendiği belirtilmektedir (MEB, 2018). Programın düzenlenmesinde değerler eğitimi de göz önüne alınmış, bu başlık kapsamında ulusal ve evrensel değerlerin öneminin altı çizilmiştir. "Arkadaşlık", "adalet", "dürüstlük", "öz denetim", "sabır", "saygı", "sevgi", "sorumluluk", "vatan sevgisi" ve "yardımsever olma" öğrencilere İngilizce dersi öğretim programında kazandırılması gereken değerler olarak belirlenmiştir. Söz konusu değerlerin ayrı bir konu olarak görülmediği ve programda çeşitli temalar içinde yer alarak kazandırılmasının hedeflendiği belirtilmiştir (MEB, 2018). MEB tarafından kazandırılması hedeflenen değerlerin bu çalışmada temel alınan Karakterin Altı Temel Yapıtışı ("The Six Pillars", 1992) değer sınıflaması ile örtüştüğünü söylemek mümkündür. MEB'in istendik olarak belirttiği değerlerin Karakterin Altı Temel Yapıtışı ile örtüşmeleri tek tek incelendiğinde; "arkadaşlık" ve "dürüstlük" değerlerinin "güvenilir olma" değeri ile; "adalet" değerinin "adil olma" değeri ile; "sorumluluk", "sabır" ve

“öz denetim” değerlerinin “sorumluluk” değeri ile; “saygı” değerinin “saygılı olma” değeri ile; sevgi ve “yardımsever olma” değerlerinin “koruma kollama” değeri ile; “vatan sevgisi” değerinin araştırmada kapsamı genişletilerek “etkili vatandaşlık” olarak ifade edilen “vatandaşlık bilinci” değeri ile paralel olduğunu söylemek mümkündür. Programda ifade edilen değerlerin, programın uygulanması için bir araç olarak nitelendirilebilen ders kitaplarında da yer almasıyla hedef değerlerin kazanımı daha etkili olacaktır.

İngilizce dersinde öğretilen değerler her zaman örtülüdür. Başkalarına saygı göstermek, sırasını almak, sorumluluk almak ve ödevleri zamanında teslim etmek, öğrencilerin okulda öğrendiklerinin ayrılmaz bir parçası olan temel değerlerdir. Bu değerler çocuklara yalnızca iyi sınıf üyeleri olmayı öğretmekle kalmaz, aynı zamanda iyi vatandaşlar ve topluluk üyeleri olmayı öğrenmenin temelini oluşturur.

Önemli olan ise, öğretmenlerin değerleri öğretip öğretmemesi gerektiği değil, öğretmenlerin öğrencilerine ne tür değerler geliştirmelerine yardımcı olması gerektiğidir. Öncelikle öğretmen olumlu bir rol model olarak doğru davranışlara model olur. Bunlar dürüstlüğü, başkalarına saygı göstermeyi, kendi eylemlerinin sorumluluğunu almayı, işbirliğini ve ilgiyi içerir. Öğrenciler öğretmenlerinin yansımalarıdır. Öğretmenin davranış, davranış ve konuşma şekli öğrenci tarafından gözlemlenir ve değerlendirilir.

İkincisi, öğrencilere öğrendiklerini nasıl düşüneceklerini ve değerlendireceklerini öğretmek ders içeriğinin yanı sıra değerleri de öğretmektedirler. Örneğin, Dünya Günü'nü öğreten bir ders yalnızca gerçekleri ve rakamları öğretmekle kalmaz, aynı zamanda çevreye duyarlı olmayı da öğretmektedir.

İngilizce öğretmenleri ders içeriklerinin doğası gereği değerleri öğretir. Öğrendiğimiz ve konuştuğumuz diller düşünme şeklimizi, dünyaya bakışımızı ve hayatlarımızı yaşama şeklimizi etkilemektedir. Çocuklar ikinci bir dil öğrendiklerinde kelimelerden daha fazlasını öğrenirler. Farklı kültürleri, farklı düşünme biçimlerini ve farklılıkları nasıl kabul edip saygı duyacaklarını öğrenirler.

İlgili Araştırmalar

Yapılan araştırmalar sonucu alan yazında değerler eğitiminin ders kitaplarına yansımaları hakkında birçok çalışmanın var olduğu ancak İngilizce ders kitaplarının değerler eğitimi açısından araştırılması ile ilgili kısıtlı veriler olduğu ifade edilebilmektedir. Literatüre bakıldığında Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi programında yer alan değerlerin ilköğretim İngilizce ders kitaplarına yansımalarına yönelik çalışmalara rastlanılmayıp, daha çok ortaokul ve lise ders kitaplarına yönelik çalışmaların olduğu görülmektedir. (Şen, 2008; Karagöz, 2009; Çelikpazu ve Aktaş). Hatta bu çalışmaların İngilizce dersinden ziyade Türkçe ve sosyal bilgiler dersi ile ilgili çalışmaların ağırlıkta olduğu söylenebilir (Keskin, 2008). Bu nedenle bu çalışmada değerlere ilköğretim İngilizce ders kitaplarında ne denli yer verildiği araştırılmıştır.

Bu çalışmalardan biri Şen “Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İlettiği Değerler Açısından İncelenmesi” (2008) adlı çalışmasında altıncı sınıfta okutulan Türkçe ders kitabı olarak beş yayınevini kitaplarını incelediği görülmektedir. Ders kitaplarındaki metinlere 20 değerden oluşan “Değerler İnceleme Formu” uygulanmıştır. Uygulama sonucunda tespit edilen değerlerin yüzde ve frekans oranlarına bakıldığında değerlerin eşit bir şekilde yer almadığı görülmektedir.

Karagöz “Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Değerlerin İncelenmesi” (2009) adlı yüksek lisans çalışmasında örneklem olarak İlköğretim 6 ve 7. Sınıf Türkçe ders kitaplarını seçmiştir. Ders kitaplarındaki metinler Değer İnceleme Formu ile incelenmiştir. Ders kitaplarının toplam 73 değer üzerinden incelenmesinin sonucunda yine bazı değerlere ağırlık verildiği bazı değerlerin çok az yer aldığı anlaşılmıştır.

Çelikpazu ve Aktaş “MEB 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Değer İletimi Açısından İncelenmesi” (2011) adlı çalışmada örneklem olarak Milli Eğitim Bakanlığı yayınlarına ait 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitapları seçilmiştir. Yapılan çalışmada MEB 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin değerlerin iletimini istenen

düzeyde gerçekleştirmediği ve 6. sınıfta değer iletiminin daha yoğun olduğu, 7 ve 8. sınıfta ise azaldığı görülmüştür.

Bu bölümde ilgili çalışmalara ve yapılan analizlere kısaca değinilmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında değerlerin ilkökul İngilizce ders kitaplarında olduğu gibi farklı disiplinlere ait ders kitaplarında da homojen bir şekilde dağılmadığı görülmektedir.

Bölüm 3

Yöntem

Araştırmanın Türü

Bu araştırmada İngilizce dersi öğretim programında yer alan değerlerin ilkökul kitaplarına yansımalarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, yazılı metinlerin ve görsellerin incelenip belli boyutlar çerçevesinde çözümlenmesini gerektirdiğinden doküman incelemesi çalışması olup nitel yöntem benimsenerek desenlenmiştir. Döküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir (Yıldırım, ve Şimşek, 2011:187).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmamızın çalışma grubunu 2022-2023 yılında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından ilkökul devlet okullarına gönderilen İngilizce ders kitapları oluşturmuştur. Bu evren, Türkiye genelindeki ilkökul devlet okullarında kullanılan İngilizce ders kitaplarının tamamını kapsamaktadır.

Araştırmamızda örneklemini oluşturacak kitaplar ise İngilizce 2. sınıf, İngilizce 3. sınıf ve İngilizce 4. sınıf MEB Ders Kitapları (2022-2023) olarak belirlenmiştir. Bu kitaplar, evrenin temsil edilmesi amacıyla seçilen örneklem grubunu oluşturur.

Bu kitaplar araştırmaya dâhil edilmiştir. Çünkü ilgili sınıf düzeylerindeki ders kitapları, ilkökul öğrencilerinin İngilizce dil becerilerini geliştirmeye yönelik önemli kaynaklardır. Bu ders

kitapları, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış ve ilkokul öğretmenlerinin derslerinde kullandığı resmi kaynaklardır.

Araştırmanızda bu kitaplara odaklanmanızın gerekçesi, ilgili sınıf düzeylerindeki öğrencilerin değerler ve alt göstergeler ile kök değer oranları konularındaki İngilizce becerilerini anlamak, değerlendirmek ve analiz etmektir.

Bu seçimimiz, ilgili sınıf düzeylerindeki ders kitaplarının içeriğini ve öğrencilerin bu konulardaki performansını değerlendirmek için uygun bir örnekleme stratejisi olduğunu gösterir. Bu şekilde, araştırmanızda ilgili ders kitaplarındaki değerler, alt göstergeler ve kök değer oranları üzerine analizler yapabilir ve ilgili sınıf düzeylerindeki öğrencilerin İngilizce dil becerilerini değerlendirebiliriz .

Veri Toplama Süreci

Bu araştırma İngilizce dersi öğretim programlarında yer alan değerlerin MEB'e bağlı ilkokullarda okutulan tüm İngilizce kitaplarının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın problemi kapsamında devlet okullarında hangi İngilizce ders kitaplarının okutulduğu tespit edilerek çalışmaya başlanmıştır. 2022-2023 yılında MEB tarafından ilkokul devlet okullarına gönderilen İngilizce ders kitapları eba.gov.tr adresinden dijital, bir İngilizce öğretmeni vasıtası ile de fiziki olarak temin edilmektedir. Elde edilen kitaplardaki değerlerin tespiti için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma problemi doğrultusunda MEB ilkokul devlet okullarında 2022-2023 yılları arasında okutulan İngilizce kitapları tespit edilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda MEB ilkokullarında 2.sınıf İngilizce (Bilim ve Kültür Yayınları), 3.sınıf İngilizce (MEB Yayınları) 3.sınıf İngilizce (Tutku Yayınları, Just for English), 4.sınıf İngilizce (MEB Yayınları, Learn with Bouncy), 4.sınıf İngilizce (Cem Web Ofset Yayıncılık, Sunshine English 4) ders kitaplarının okutulduğu görülmektedir.

Yıldırım ve Şimşek (2011)'e göre doküman incelemesinin belli başlı beş aşaması vardır:

1. Dokümanlara ulaşma: Araştırmacı problem cümlesindeki ifadelerden yola çıkarak gerekli olan dokümanları belirledikten sonra, hangi dokümanlara ihtiyacı olduğunu belirlemeli. Bu işlemden sonra ise, bu dokümanları nerden bulabileceğini ve erişim kaynaklarını kontrol etmelidir. Buradaki anahtar soru ise dokümanların önceliği ve nerden ve nasıl bulunabileceğidir.

2. Dokümanın gerçekliğinin kontrol edilmesi: Özgünlüğün kontrol edilmesi belki de dokümanter araştırma için olmazsa olmaz bir öneme sahiptir. Yıldırım ve Şimşek (2011) bu konunun önemini eğer kullanılan kaynakların orijinalliği kontrol edilmezse ve bu kaynaklar daha sonra sahiplenilmezse, hem araştırmanın hem de araştırmacının güvenilirliği önemi sorgulanabilir ve bu da araştırmacının bütün emeklerinin heba olması anlamına gelecektir.

3. Dokümanları anlama: Birinci ve ikinci aşamalarda araştırmacı dokümanları elde etmiş ve kaynaklarını bulmuş olacaktır. Bir sonraki basamak olan dokümanları 78 anlama ise araştırmacının bulmuş olduğu dokümanları okuması ve anlaması ve çözmesi gerekmektedir. Yıldırım ve Şimşek (2011), eğer araştırmacı, araştırmayı sadece dokümanlara dayalı olarak gerçekleştirecekse, bu dokümanların belirli bir sistem içerisinde ve birbirleriyle karşılaştırmalı olarak çözümlenmesi gerektiğini belirtmektedirler.

4. Veriyi analiz etme: Dokümanlar bir araştırmada tek bir veri setini oluşturmakla beraber diğer nitel araştırma yöntemleri ile beraber de kullanılabilirler. Araştırmada tek bir veri seti olarak kullanılacak dokümanların araştırmanın amacına göre kapsamlı bir içerik analizine tabi tutulması gerekir. Buna örnek olarak, herhangi bir alanda yazılmış ders kitaplarını ayrıntılı bir araştırma konusu yapmak isteyen bir araştırmacı düşünülebilir. Burada araştırmacı dokümanları, yani ders kitaplarını tek başına veri kaynağı olarak kullanmaktadır. (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Yukarıda belirtilenler doğrultusunda MEB'e bağılı ilkokullarında okutulduğu belirlenen kitaplar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağılı bir devlet okulunda görev yapan bir İngilizce öğretmeni vasıtasıyla temin edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada geçerlik ölçme aracının hedef veriyi doğru ölçmesi ile yakın bir ilişkiye sahiptir. Araştırma kapsamında toplanan verilerin niteliği ve gerçeği yansıtması ölçme aracına bağılıdır. Araştırmanın sonuçlarının geçerliliği de bu doğrultuda etkilenmektedir. Yani ölçme aracının doğru sonuçlar vermesi ile araştırmanın geçerliliği de olumlu yönde etkilenecektir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışmanın geçerliliğini sağlayabilmek için veri toplama kaynağı olarak MEB'e bağılı ilkokul devlet okullarında 2022-2023 yıllarında Türkiye genelinde okutulmakta olan İngilizce ders kitaplarının tümü araştırmaya dahil edilmiştir. Ders kitaplarındaki okuma metinleri, diyaloglar, alıştırmalar ve görseller ilettikleri değerler açısından analiz edilecek dökümanlar olarak incelemeye tabi tutulmuştur.

Dökümanlar araştırmanın problemi doğrultusunda incelenmiş, incelenen kitaplar araştırmada tek başına veri olarak kullanılmıştır. Bu bakımdan incelenen kitaplar araştırmanın amacı doğrultusunda kapsamlı bir içerik analizine tabi tutulmuştur. Böylelikle çalışmanın geçerliliği ve güvenilirliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bölüm 4

Bulgular, Yorumlar ve Tartışma

Değer İnceleme Çalışmaları

Tablo 1

İngilizce 2. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Değerler ve Alt Göstergeleri

Değer	Alt Gösterge
Adalet	Paylaşımında bulunma Trafik kurallarına uyma
Dostluk,	Sınıf içindeki kurallara uyma Arkadaşlarıyla oyunlara dahil olma Ekip oyunlarında iyi iletişim kurma
Dürüstlük Öz Denetim Sabır Saygı Sevgi	Gerektiğinde diğer kişilerden yardım alma Hayvanlara sabırla yaklaşma Arkadaşlarının kararlarına saygı duyma Hayvanları sevme ve koruma
Sorumluluk Vatanseverlik Yardıms severlik	Çok sevdiği yiyecekler ve meyveler Grup çalışmalarında sorumluluk alma Sınıfta öğretmenine ve arkadaşlarına yardımda bulunma

Yukarıdaki tabloda (Tablo 1), çeşitli değerler ve alt göstergeleri belirtilmiştir. Tablo 1, incelendiğinde adalet değerinin alt göstergesinde paylaşımında bulunma, trafik kurallarına uyma ve sınıf içindeki kurallara uymayı barındırdığı görülmektedir. Bu değer, çocuklara başkalarıyla adil bir şekilde paylaşmayı öğretmesi bağlamında önem taşımaktadır. Alt gösterge olarak, çocuklar sıra dışı durumları fark ederek ve diğerlerinin ihtiyaçlarını gözleterek paylaşmayı öğrenmektedir. Trafik kurallarına uyma değeri çocuklara trafik kurallarına uymayı ve güvenli bir şekilde hareket etmeyi öğretmektedir. Alt gösterge olarak, çocuklar trafikte yayaların ve araçların güvenliğini sağlamak için kurallara uymayı öğretmektedir. Sınıf içindeki kurallara uyma değeri çocuklara sınıf içindeki kurallara saygı duymayı ve uygun davranışlar sergilemeyi öğretmektedir.

Dostluk değerinin alt göstergesinde arkadaşlarıyla oyunlara dâhil olma çocuklara arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeyi ve diğerleriyle birlikte oynamayı öğretmektedir.

Dürüstlük değeri çocuklara doğruyu söylemenin önemini vurgulamaktadır.

Öz denetim çocuklara bağımsız düşünmeyi ve gerektiğinde yardım istemeyi öğretmektedir. Alt gösterge olarak, çocuklar kendi başlarına sorunları çözmeyi deneyimlerken, gerektiğinde diğerlerinden yardım almayı öğrenmektedir.

Sabır değerini ele aldığımızda bu değer, çocuklara sabırlı olmayı ve başkalarına anlayışlı bir şekilde yaklaşmayı öğretir. Çocuklar hayvanlara karşı sabırlı olmayı ve onlara saygılı davranmayı öğrenmektedir.

Saygı değerinin alt göstergesi arkadaşlarının kararlarına saygı duyma, bu değer, çocuklara başkalarının fikirlerine, duygularına ve haklarına saygı duymayı öğretmektedir.

Bir diğer değer sevgi, Bu değer, çocuklara hayvanlara sevgiyle yaklaşmayı ve onları koruma bilincini öğretmektedir.

Sorumluluk değeri çocuklara sorumluluk bilincini ve taahhütlerini yerine getirmeyi öğretir.

Çocuklar grup çalışmalarında sorumluluk almayı öğrenir ve kendilerine verilen görevleri tamamlama sorumluluğunu üstlenmektedir.

Vatanseverlik değeri çocuklara vatanlarına ve ülkelerine sevgi ve bağlılık duygusunu öğretmektedir. Alt gösterge olarak, çocuklar ülkelerine ve bayrağına saygı göstermeyi öğrenmekte ve milli değerlere sahip çıkmaktadır.

Yardımsızlık değeri çocuklara başkalarına yardım etmeyi ve empati kurmayı öğretmektedir.

Alt gösterge olarak, çocuklar sınıf arkadaşlarına ve öğretmenlerine yardım etmeyi öğrenir ve destek olurlar.

Bu tablo, çocukların karakter gelişimi için önemli değerleri ve bu değerlerin alt göstergelerini temsil etmektedir. Bu değerlerin çocukların sosyal ilişkilerini, davranışlarını ve kişisel gelişimlerini etkilediği düşünülmektedir. Bu değerler ve alt göstergeleri çocukların eğitiminde ve toplumsal yaşamda önemli bir rol oynamaktadır.

Şekil 2 :

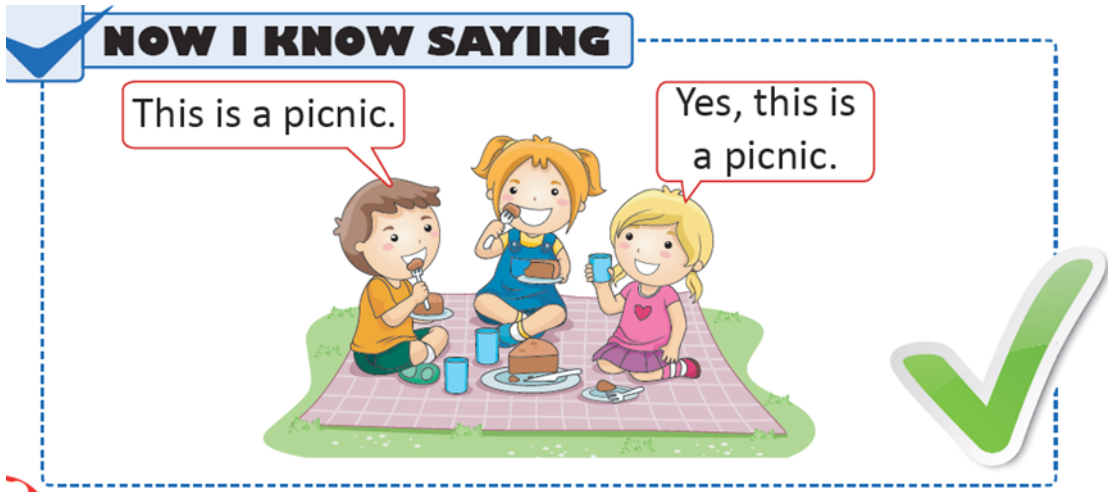
Değer: Sevgi

Kaynak: İngilizce 2. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) s:9

Şekil 3 :

Değer: Dostluk

Kaynak: İngilizce 2. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) s:20

Şekil 4 :

Değer: Adalet

2 Give instructions to the class.

Kaynak: İngilizce 2. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) s:37

Şekil 5 :

Değer: Öz Denetim

Pick up a card.
Mime the animal.
Help your friends to find it out.

Kaynak: İngilizce 2. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) s:140

Şekil 6 :

Değer: Sorumluluk

- Your teacher will choose some of your friends.
- They will go to the board, listen to the teacher and try to follow the instructions.

Kaynak: İngilizce 2. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) s:90

Tablo 2*İngilizce 2. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Kök Değer Oranları*

Kök Değerler	Metin	Görsel	Soru	Toplam	
				f	%
Adalet	6	3	2	11	11%
Dostluk,	7	12	3	22	23%
Dürüstlük	0	1	7	8	8%
Öz Denetim	3	1	1	5	5%
Sabır	2	1	0	3	3%
Saygı	2	1	1	4	4%
Sevgi	6	9	2	17	18%
Sorumluluk	4	6	1	11	11%
Vatanseverlik	0	0	0	0	0%
Yardımseverlik	3	11	2	16	16%
Toplam	33	45	19	97	100%

Tablo 2'ye göre; İngilizce 2. Sınıf MEB Ders Kitabı'nda (2022- 2023) bahsi geçen değerler içerisinde %23 ile "dostluk", %18 ile "sevgi", %16 ile "yardımseverlik" ve %11 ile "adalet" ve "sorumluluk" değerleri işlenmiştir.

"Dostluk", "Yardımseverlik" ve "Sevgi" değerleri ile ilgili görsel yoğunluk fazla iken, "Dürüstlük" değeri ile ilgili soru yoğunluğu mevcuttur. "Adalet" değeri ile ilgili de metin içinde anlatım mevcuttur. Öğrencilerin yaşlarından ötürü genellikle görsel hafıza kanalları tercih edilmiştir.

Tablo 3*İngilizce 3. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Değerler ve Alt Göstergeleri*

Değer	Alt Gösterge
Adalet	Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.
Dostluk, Dürüstlük	Adil olma ile ilgili drama çalışması yapma Sınıf içi etkinliklerle arkadaşlar arası iletişimi artırma Dürüstlük ile ilgili sınıf içi oyunlar oynama
Öz Denetim Sabır	Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler Erken kalkıp okula erken gelinmesinin gerçekleşmesi, İnsanların duygu geçişlerinin aktarılması,
Saygı	Sabırlı davranışın erdemi, Aile büyüklerini tanıyarak, ziyaret etmek
Sevgi	Trafikte nasıl saygı gösterdiğini ve saygı gösterilmesi gerektiğini açıklar Aile ve akrabalarını tanıyıp sevme Arkadaşlarını sevme
Sorumluluk	Doğada yaşayan canlı ve cansız tüm varlıkların bir bütün olduğunu ve yaşamımızdaki önemini kavrar Sorumluluklarını yerine getirir. Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.
Vatanseverlik	Ödevlerini zamanında yapma sorumluluğu bilinci, Atatürk ve vatan sevgisi vurgulanır Atatürk'ün ailesi tanıtılır Ülkemiz için Atatürk'ün önemi vurgulanır
Yardıms severlik	Ülkemizin 4 mevsim yaşanan bir ülke olmasının anlatılması Arkadaşlarıyla beraber işbirliği içinde çalışmanın önemi Aileye yönelik yapılan etkinlikler Engelli bireylere yardım etme

Bu tablo(Tablo 3), farklı değerler ve erdemlerle ilgili çeşitli konuları içermektedir. Her bir değer veya erdem, belirli bir davranış veya kavramla ilişkilendirilmiştir. Adalet değeri tablodaki açıklamaya göre kendinin ve başkalarının haklarını korumakla ilgilidir. Adalet, eşitlik, tarafsızlık ve dürüstlük ilkelerine dayanmaktadır. Bu erdem, insanların haklarını savunarak adil ve dengeli bir şekilde davranmalarını gerektirmektedir.

Adil Olma değeri alt göstergesinde drama çalışması yaparak adil olma kavramı üzerinde çalışmak, öğrencilere adil davranmanın önemini göstermektedir. Bu tür bir etkinlik, öğrencilerin empati kurmalarını ve farklı bakış açılarını anlamalarını sağlamaktadır. Dostluk değeri sınıf içi etkinliklerle arkadaşlar arası iletişimi artırma, dostluk kavramını

vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrenciler arasında güven, anlayış ve dayanışma duygularını geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Dürüstlük değeri dürüstlük ile ilgili sınıf içi oyunlar oynamak, öğrencilerin dürüstlük değerini anlamalarını sağlamaktadır. Bu tür etkinlikler, yalan söylemek yerine doğruyu söylemenin önemini vurgulamaktadır.

Sorumluluk değeri sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söylemek, öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirmenin önemini anlamalarını sağlamaktadır. Bu erdem, öğrencilere doğru kararlar almayı, taahhütlerini yerine getirmeyi ve sonuçlarına katlanmayı öğretmektedir.

Öz Denetim değeri erken kalkıp okula erken gelme gibi davranışlar, öz denetim erdemiyle ilişkilendirilmektedir. Bu davranış, öğrencilerin kendilerini kontrol etmeyi, hedeflerine ulaşmak için disiplinli olmayı ve kendi davranışlarını yönetmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır.

Sabır, insanların duygu geçişlerinin aktarılması ve sabırlı davranışın erdemi, sabır kavramını vurgulamaktadır. Sabır, zorluklarla başa çıkmak, sakin kalmak ve uzun vadeli hedeflere ulaşmak için gereklidir.

Saygı değeri aile büyüklerini tanımak ve ziyaret etmek, saygı değerini vurgulamaktadır. Bu tür davranışlar, öğrencilere başkalarına saygı göstermeyi, farklılıklara toleranslı olmayı ve insanların değerini takdir etmeyi öğretmektedir.

Sevgi, aile ve arkadaşları sevme, sevgi kavramını vurgulamaktadır. Bu tür davranışlar, öğrencilerin empati kurmayı, sevgi ve şefkat duygularını ifade etmeyi ve başkalarıyla bağlantı kurmayı öğrenmelerini sağlamaktadır.

Doğada Yaşayan Varlıklar değeri doğada yaşayan canlı ve cansız tüm varlıkların bir bütün olduğunu ve yaşamımızdaki önemini kavramak, çevre bilinci ve doğaya saygıyı vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilere doğanın korunması, sürdürülebilirlik ve çevresel sorumluluk hakkında farkındalık kazandırmaktadır.

Vatanseverlik değeri alt göstergesinde Atatürk ve vatan sevgisi vurgulanmaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilere vatanseverlik duygusunu aşulamakta, milli değerlere saygıyı ve ülke sevgisini geliştirmektedir. Ayrıca Atatürk'ün ailesini tanıtmak ve onun ülke için yaptığı önemli katkıları vurgulamak da bu erdemi desteklemektedir.

Yardımsverlik değeri arkadaşlarla işbirliği içinde çalışmanın önemi, aileye yönelik etkinlikler ve engelli bireylere yardım etme, yardımsverlik değerini vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilere başkalarına yardım etmeyi, empati kurmayı ve toplumda pozitif bir etki yaratmanın önemini öğretmektedir.

Bu tablo, öğrencilerin karakter gelişimine katkıda bulunmayı amaçlayan çeşitli değerleri ve erdemleri kapsamaktadır. Her bir değer ve erdem, öğrencilerin olumlu davranışlar sergilemelerini, etkili iletişim kurmalarını, sorumluluk almalarını ve topluma katkıda bulunmalarını teşvik etmektedir. Ayrıca, bu etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin kendilerini tanımaları, başkalarını anlamaları ve değerli ilişkiler kurmaları desteklenmektedir.

Şekil 7 :

Değer: Sevgi

Say buzz when it is 3, 6, 9, 12, 15, 18.

Kaynak: İngilizce 3. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) s:20

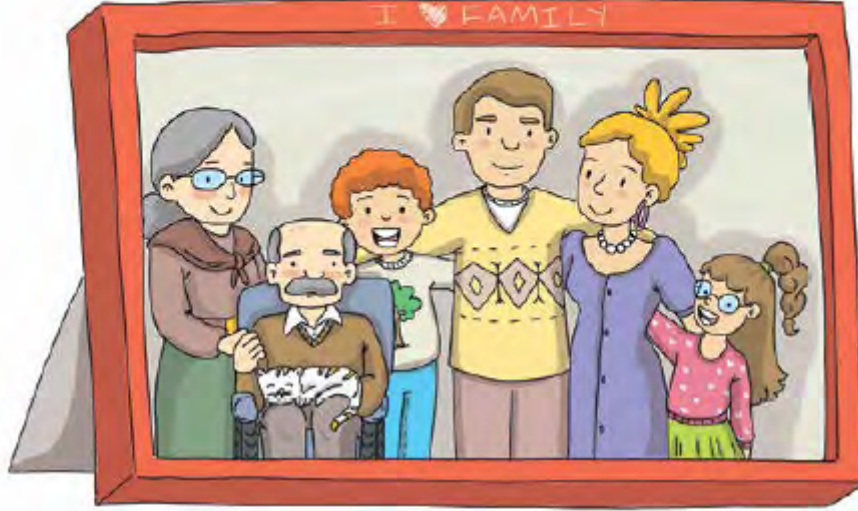
Şekil 8 :

Değer: Saygı

C2 Listen to the speaker and circle the correct picture.

a.

b.

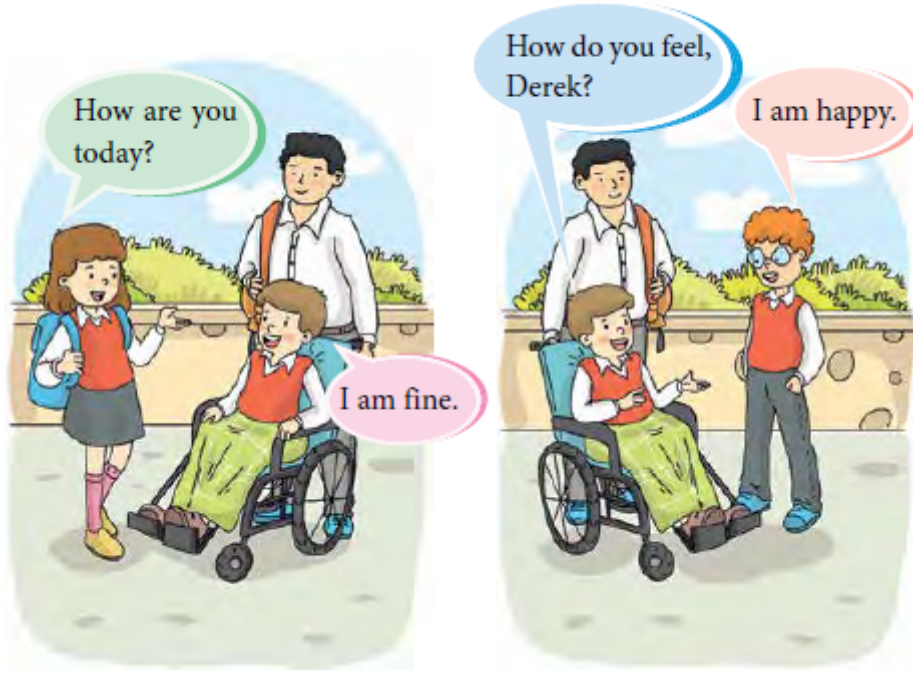

Kaynak: İngilizce 3. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) s:36

Şekil 9 :

Değer: Yardımseverlik

A5 Work in groups. Learn about your friends' feelings.

Kaynak: İngilizce 3. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) s:62

Tablo 4

İngilizce 3. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Kök Değer Oranları

Kök Değerler	Metin	Görsel	Soru	Toplam	
				f	%
Adalet	4	3	1	8	5%
Dostluk,	3	12	2	17	12%
Dürüstlük	2	3	2	7	5%
Öz Denetim	5	1	1	7	5%
Sabır	4	2	0	6	4%
Saygı	8	15	5	28	19%
Sevgi	6	7	2	15	10%
Sorumluluk	3	5	1	9	6%
Vatanseverlik	3	12	5	20	14%
Yardıms severlik	9	17	3	29	20%
Toplam	47	77	22	146	100%

Tablo 4'ye göre; İngilizce 3. Sınıf MEB Ders Kitabı'nda (2022- 2023) bahsi geçen değerler içerisinde %20 ile "yardımseverlik", %19 ile "saygı" ve %14 ile "vatanseverlik" ve %12 ile "dostluk" değerleri işlenmiştir.

"Dostluk", "Yardımseverlik" "Vatanseverlik" ve "Saygı" değerleri ile ilgili görsel yoğunluk fazladır çünkü öğrencilerin görsel hafızalarının daha işlevsel olduğundan ötürü görsel hafıza kanalları kullanılmıştır.

Tablo 5

İngilizce 4. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Değerler ve Alt Göstergeleri

Değer	Alt Gösterge
Adalet	Adaleti sağlayacak meslek gruplarının tanıtılması
Dostluk,	Arkadaşlara vakit geçirmek
Dürüstlük	Ekiple beraber oyunlar oynamak
Öz Denetim	Eylemlerin doğru olup olmadığının sorgulanması Sorunlarını çözmeye kendine güvenildiğini hissederek.
Sabır	Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. Kendinden küçük insanlara karşı sabırlı olmak Başkalarına karşı sabırlı olmayı öğrenir
Saygı	Sabrın ne demek olduğunu kavrar
Sevgi	Diğer ülke vatandaşlarına saygı gösterme Arkadaşlarını sevmek
Sorumluluk	Boş vakitleri eğlenceli vakitlerle geçirmek Doğanın sevilmesi ve tahrip edilmemesi Çocuğun yapabileceği işlerle ilgili belirli sorumluluklar verilir ve yerine getirilir.
Vatanseverlik	Ekip içi sorumluluklar paylaşılır Vatan sevgisini aşılama, Atatürk'ün Ulusal bir lider olduğunu gösterme ve sevgi duyma
Yardımseverlik	Mustafa Kemal Atatürk'ün cumhuriyet lideri olduğu, Büyükanne ve büyükbabaya yardım etmek Engelli bireylere yardım etme

Adalet değeri adaleti sağlayacak meslek gruplarının tanıtılması, adalet kavramının farkındalığını artırmayı hedeflemektedir. Bu tür etkinlikler, öğrencilere adaletin önemini ve farklı mesleklerin adaletin sağlanmasında nasıl katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Dostluk değeri arkadaşlara vakit geçirmek ve ekiple oyunlar oynamak, dostluk ilişkilerini güçlendirmeyi ve sosyal etkileşimi teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin birlikte çalışma becerilerini geliştirmelerine, sosyal bağları güçlendirmelerine ve empati kurmayı öğrenmelerine yardımcı olmaktadır.

Dürüstlük değeri eylemlerin doğruluğunun sorgulanması, dürüstlük değerini vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin kendi davranışlarını değerlendirmelerini, etik soruları sormayı ve doğruyu yanlıştan ayırt etmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır.

Öz Denetim değeri sorunları çözmede kendine güven duyma ve kendinin ve başkalarının haklarını koruma, öz denetim erdemiyle ilişkilendirilmektedir. Bu davranışlar, öğrencilerin kendilerine güvenmeyi, sorumluluk almalarını ve başkalarının haklarını saygıyla korumayı öğrenmelerini sağlamaktadır.

Sabır değeri için kendinden küçük insanlara ve başkalarına karşı sabırlı olmayı öğrenme, sabır kavramını vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin empati kurmayı, diğerlerinin farklı hızlarda öğrenmelerine veya davranmalarına saygı göstermeyi ve sabırlı olmayı öğrenmelerini sağlamaktadır.

Saygı değeri diğer ülke vatandaşlarına saygı gösterme, saygı değerini vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilere kültürel farklılıkları takdir etmeyi, farklı kültürlere saygılı olmayı ve hoşgörülü bir şekilde iletişim kurmayı öğretmektedir.

Sevgi değeri arkadaşları sevmek ve boş vakitleri eğlenceli vakitlerle geçirmek, sevgi kavramını vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin başkalarını kabul etmeyi, sevgi ve hoşgörüyü ilişki kurmayı ve zamanlarını keyifli bir şekilde değerlendirmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır. Ayrıca doğanın sevilmesi ve tahrip edilmemesi, çevre dostu davranışların teşvik edildiği anlamına gelmektedir.

Sorumluluk değeri çocuğun yapabileceği işlerle ilgili belirli sorumlulukların verilmesi ve ekip içinde sorumlulukların paylaşılması, sorumluluk değerini vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilere kendi sorumluluklarını üstlenmeyi, işbirliği yapmayı ve takım çalışması becerilerini geliştirmeyi öğretmektedir.

Vatanseverlik değeri vatan sevgisini aşılama, Atatürk'ün ulusal bir lider olduğunu gösterme, sevgi duyma ve ülke için önemini vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin vatanseverlik duygusunu güçlendirmeyi, ülkelerine saygı duymayı ve ulusal değerlere bağlılıklarını artırmayı amaçlamaktadır.

Yardıms severlik değeri büyükanne ve büyükbabaya yardım etmek, engelli bireylere yardım etmek gibi davranışlar, yardıms severlik erdemiyle ilişkilendirilmektedir. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin başkalarına yardım etmeyi, empati kurmayı ve toplumda aktif bir rol oynamayı öğrenmelerini sağlamaktadır.

Bu tablodaki değerler ve erdemler, öğrencilerin karakter gelişimini desteklemek ve pozitif davranışları teşvik etmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu değerler, öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunmayı hedefler ve onları etik değerlere sahip bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Şekil 10 :

Değer: Sorumluluk

LET'S EXPLORE

How to make a compass :

Let's make a compass.

Ok. We need a paperclip, a bottle cap, magnet, glue, a glass, and water.

Now, use the materials and make your own compass. Then, use it and talk about the locations of the cities in Turkey.

2 Nationality

I can do it! Check yourself and color.

1 2 3 4 5

PROJECT Don't forget your picture dictionary.

28

Kaynak: İngilizce 4. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) s:28

Şekil 11 :

Değer: Vatanseverlik

**LET'S EXPLORE
THE GREAT LEADER**

Look at these photos! He is Atatürk. He is the Turkish leader. You can see some of his talents here.

Oh, really!

Emily, can you row?

I can't row, but I can ride a horse.

PROJECT Don't forget your picture dictionary.

Mustafa Kemal Atatürk is the founder of the Republic of Turkey.

3 Cartoon Characters

I can do it! Check yourself and color.

1 2 3 4 5

40

Kay

nak: İngilizce 4. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) s:40

Tablo 6

İngilizce 4. Sınıf MEB Ders Kitabı (2022- 2023) Kök Değer Oranları

Kök Değerler	Metin	Görsel	Soru	Toplam	
				f	%
Adalet	1	2	1	4	3%
Dostluk	8	19	2	29	18%
Dürüstlük	1	2	6	9	6%
Öz Denetim	4	8	5	17	11%
Sabır	4	4	2	10	6%
Saygı	1	1	1	3	2%
Sevgi	5	3	9	17	11%
Sorumluluk	8	3	4	15	10%
Vatanseverlik	5	16	2	23	15%
Yardıms severlik	2	25	3	30	19%
Toplam	39	83	35	157	100%

Tablo 6'ye göre; İngilizce 4. Sınıf MEB Ders Kitabı'nda (2022- 2023) bahsi geçen değerler içerisinde %19 ile "yardıms severlik", %18 ile "dostluk" ve %15 ile "vatanseverlik" ve %11 ile "sevgi" ve "öz denetim" değerleri işlenmiştir.

"Dostluk", "Yardıms severlik" "Vatanseverlik" ve "Öz Denetim" değerleri ile ilgili görsel yoğunluk fazla iken, "sevgi" değeri ise soru sorularak aktarılmıştır. Metin içerisinde ise "sorumluluk" değeri aktif olarak ifade edilmiştir.

Bölüm 5

Sonuç ve Öneriler

Değerler eğitimi, bireylerin kabul edilebilir sosyal davranışlar sergilemelerine yardımcı olmak için toplumsal normları içselleştirmeyi amaçlamaktadır. Değer kavramı birçok farklı şekilde tanımlanmaktadır. Değerin özellikleriyle ilgili olarak, değer bir kavram ya da inanç

olduğunu; Değerler istenilen davranışları yönlendirir ve önemleri farklılık göstermektedir.

Değerin kapsamlı bir tanımı Johnston (2003) tarafından yapılmıştır: Bir kişinin neyin iyi neyin kötü, neyin doğru neyin yanlış olduğuna karar vermesine yardımcı olan inançlardır. İnançlar hem bireysel hem de toplumsaldır. Tüm değerlerin belirli insanlar tarafından ve belirli insanlar aracılığıyla ifade edilmesi bakımından bireyseldirler... Ancak güçlü sosyal güçler bireysel inançları etkilemektedir.

Bu yüzden bu çalışma, İngilizce derslerinde öğrencilere aktarılan değerlerin ilkökul düzeyindeki kitaplara nasıl yansıdığını incelemektedir. Araştırmanın sonuçları, İngilizce dersi öğretim programındaki değerlerin ilkökul kitaplarında çeşitli şekillerde yansıdığını göstermektedir. Bu yansımalar, öğrencilerin karakter gelişimine olumlu katkı sağlayabilmektedir ve toplumda olumlu etkiler yaratabilmektedir. Özellikle dostluk, dürüstlük, sevgi ve yardımseverlik gibi değerlerin vurgulanması, öğrencilerin sosyal ve ahlaki bilinçlerini artırabilmektedir. Bu çalışmamızda elde edilen bulgular, öğrencilerin İngilizce eğitim müfredatına dâhil edilmesi konusunda olumlu görüşlere sahip olduklarını ortaya çıkarmaktadır. Dostluk, saygı, nezaket, sevgi, adalet, dürüstlük gibi değerlerin ilkökul çocuklarına kazandırılmasının önemli olduğunu ortaya konulmuştur. Araştırmaya dahil edilen kitaplar aşağıdaki gibi içerik analiz yöntemi ile edilen bulgular ışığında değerlendirilmiştir:

İngilizce 2. Sınıf MEB Ders kitabına ait Tablo 2'ye baktığımızda en sık rastlanan değerlerin *dostluk (%23)*, *sevgi(%18)*, *yardımseverlik(%16)* olduğu görülmektedir. Bu değerlerin daha çok görsel metinlerde yer aldığı anlaşılmaktadır. Diğer değerlerin az da olsa metin, soru ve görsellerde yer alsa da *vatanseverlik(%0)* değerine hiç yer verilmediği görülmektedir.

İngilizce 2.Sınıf MEB Ders kitabı incelendiğinde çocukların karakter gelişimi için önemli değerleri ve alt göstergelerini açıklamaktadır. Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik gibi değerler, çocukların sosyal ilişkilerini, davranışlarını ve kişisel gelişimlerini etkilemektedir. Bu değerlerin çocuklara eğitim sürecinde ve toplumsal yaşamda önemli bir rol oynadığı vurgulanmaktadır.

İngilizce 3.Sınıf MEB Ders kitaplarına ait Tablo 4'e baktığımızda en sık rastlanan değerlerin *vatanseverlik(%20)*, *saygı(%19)*, *vatanseverlik(%14)* olduğu görülmektedir. Çocukların

gelişim seviyeleri arttıkça değerlerin kitaplara farklı oranlarda yansıdığı anlaşılmaktadır.

Vatanseverlik değerinin 2.sınıf İngilizce Ders kitabında yer almamasına rağmen bu durumun 3.sınıf İngilizce Ders kitabında farklı olduğu açıkça görülmektedir. Söz konusu kitaplarda yer almayan değerlerin olmadığı da anlaşılmaktadır. Her bir değer veya erdem üzerinde yapılan etkinlikler ve vurgular, öğrencilere bu değerleri anlamalarını, içselleştirmelerini ve günlük yaşamlarında uygulamalarını sağlamaktadır. Bu şekilde, çocuklar olumlu davranışlar sergilemeyi, başkalarına yardım etmeyi, sorumluluk almayı ve topluma katkıda bulunmayı öğrenmektedirler.

İngilizce 4.sınıf MEB Ders kitaplarını inceleyen Tablo 6'ya baktığımızda ise yine en çok çok rastlanan değerlerin *yardımseverlik*(%19), *dostluk*(%18), *vatanseverlik*(%15) olduğu görülmektedir.

İngilizce 4.sınıf MEB Ders kitaplarında ki kök değerler öğrencilerin karakter gelişimini desteklemeyi ve olumlu davranışları teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik gibi değerler, öğrencilere önemli yaşam becerileri kazandırmayı hedeflemektedir. Bu değerlerin öğretilmesi ve vurgulanması, öğrencilerin kendilerini ve başkalarını anlamalarını, saygı göstermeyi, empati kurmayı, sorumluluk almayı ve topluma faydalı olmayı öğrenmelerini sağlamaktadır. Bu şekilde, çocuklar olumlu bir karakter gelişimi sergileyerek toplumda daha iyi bir etki yaratma potansiyeline sahip olmaktadır.

Belirli bir toplumun değerlerini ve ahlakını öğrencilere aşılama her zaman örgün eğitimin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Ancak son yıllarda değerler eğitiminin akademik yeterliliklerin yanı sıra öğrencilerde geliştirilecek belirli bir dizi hedef olarak ortaya çıkması da mümkün değildi. Değerler eğitiminin temel amacı, öğrencilerin sosyalleşmelerine ve kabul edilebilir veya uygun davranışları uygulamalarına yardımcı olmak için toplumsal normları içselleştirmelerini sağlamaktır.

Bu değerlerin içselleştirilmesi çocukların ahlaki ve karakter gelişimini destekleyerek onların duyarlı ve sorumlu bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktadır. Pek çok araştırmacı,

öğretmen adaylarının yanı sıra öğretmen adaylarının Türkiye bağlamında farklı eğitim alanlarında değerler eğitimi hakkındaki görüşlerini incelemiştir. Bartan (2018), görüşmelerin kullanıldığı nitel bir çalışmada, kuzeybatıdaki bir Türk üniversitesindeki 10 okul öncesi öğretmenin değerler ve değerler eğitimi hakkındaki görüşlerini araştırmıştır. Araştırmada öğretmenlerin okul müfredatında değerler eğitimini memnuniyetle karşıladıkları ve çocuklarda değerlerin geliştirilmesi sürecinde görsel materyallerden, drama ve hikayelerden yararlandıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenler bir takım önerilerde bulundu; Değerler eğitimi erken yaşlarda başlamalı, çocuklarda geliştirilecek değerlerin listesi okul öncesi eğitim müfredatında açıkça yer almalıdır.

Dilmaç, Bozgeyikli ve Çıkkılı (2008), Türkiye'deki bir merkez üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 637 öğretmen adayının katıldığı geniş çaplı bir çalışmada, öğretmen adaylarının İngilizce ders kitaplarında ki değer algılarını farklı değişkenler açısından araştırmışlardır. Araştırmada Schwartz Değerler Listesi ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Sonuç olarak öğretmen adaylarının değer algılarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

İlgili bir çalışmada Kurtdede Fidan (2009) öğretmen adaylarının değer algılarını incelemiştir. Araştırmaya Türkiye'nin kuzeybatısındaki bir üniversitenin İlköğretim ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programından toplam 206 öğretmen adayı katılmış ve müfredatları irdelemişlerdir. Öğretmen adaylarının değer öğretimine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak için değer eğitimi etkinlik ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların çoğunluğu değerler eğitiminde en önemli konunun sadece değerleri öğretmek değil, çocukların değerleri gerçek hayatta hayata geçirmelerini sağlamak olduğunu belirtmişlerdir. Diğer çalışmalarda da benzer sonuçlar rapor edilmiştir.

Kılıç Şahin (2010), ilkokul öğrencilerine İngilizce dersi veren 22 öğretmenin çocuklarda değerlerin geliştirilmesine ilişkin görüşlerini görüşmeler yoluyla raporlamıştır. Öğretmenler

değerleri, bireylerin davranışlarına yön veren, toplum tarafından kabul edilen normlar olarak tanımlamışlardır. Ayrıca öğretmenlerin çoğu değerlerin programa dahil edilmesini birkaç nedenden dolayı uygun bulmuştur: güçlü bir kişiliğe sahip çocukları geleceğe hazırlar; değer yozlaşmasını önler ve iyi vatandaş olmaya yol açar.

Değer öğretimi sürecinde öğretmenler rollerini rol model olarak tanımlamışlar ve rol oynama, drama ve beyin fırtınası etkinliklerinden yararlanmışlardır. Çocuklara değerleri aşıl原因an en önemli kurumun aile olduğunu kaydetmişlerdir. Öğretmenlerin çoğu, ilkokul çocuklarında kalıcı öğrenmeye yol açtığı için değerlerin geliştirilmesini faydalı bulmuştur. Öğretmenler çocukların değerleri içselleştirmesi ve ona göre davranması gerektiğini ekledi.

Yukarıda özetlenen mevcut çalışmalardan da anlaşılacağı üzere değerler eğitimi Türkiye'de Sosyal Bilgiler öğretim programı kapsamında özel olarak ele alınmaktadır. Ancak İngilizce müfredatında değerler eğitimi araştıran çalışmalar sınırlı kalmaktadır. Kırkgöz (2019a), hâlihazırda kullanılan ilkokul ikinci sınıf İngilizce ders kitabındaki değerleri belirlemeye yönelik bir çalışma yürütmüştür. Ders kitabı etkinliklerinde “Başkalarına saygı göstermek, nazik ve yardımsever olmak, selamlaşmak, hoşgörölü ve adil olmak” gibi temel değerlerin altı çizilen değerler olduğu tespit edilmiştir. Diğer çalışmalarda, Kırkgöz (2019b; 2020) İngilizce öğretmen adaylarının İlköğretim İngilizce müfredatındaki değerler eğitimi hakkındaki görüşlerini araştırdı ve öğretmen adaylarının değerlerin İngilizce yabancı dil müfredatına dahil edilmesi fikrini desteklediğini gösterdi; EFL müfredatında değerler eğitimi konusunda bir farkındalık geliştirdiler ve öğretim materyallerinde farklı değer türlerini belirlediler. Değerler eğitimi uluslararası bağlamda da kapsamlı bir şekilde incelenmiştir.

Contreras (2007), değerlerin İngilizce müfredatına dahil edilmesinden sonra öğrencinin davranış ve tutumlarının nasıl değiştiğini bildirmiştir. Kolombiya'da bir devlet okulunda altıncı ve yedinci sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilen çalışma, İngilizce dersinin içeriği değerlerle ilgili olduğunda öğrencilerin sosyal kurallara uyma sorumluluklarının farkına vardıklarını gösterdi.

Benzer şekilde, Brackett ve diğeri, (2011) değerleri iletmenin olumlu bir sınıf ortamının korunmasına katkıda bulunduğunu ve öğrencilerin kibar sözler kullandığı, işbirliği içinde çalıştığı ve başkalarına yardım ettiği sınıf davranışlarını geliştirdiğini bulmuşlardır.

Iskos, Francisco ve Gegiou (2019), Yunanistan'daki özel bir ilkokulda İngilizce öğretmenlerinin ELT müfredatına entegre edilen değerlerle ilgili deneyimlerini bildirdi. Saygı, şefkat, işbirliği, şefkat gibi değerlerin sınıf içi tartışmalarla, bireysel ve grup projeleri yoluyla öğretilmesinin öğrencilerde olumlu davranışlar oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Birçok öğrenci evde temizlik, sofraya kurma gibi bazı ev işlerinde annelerine yardım etmeye başladıklarını, büyükanne ve büyükbabalarına karşı nezaket gösterdiklerini ve bundan gurur duyduklarını ifade etti.

Değerler öğrenme sürecini teşvik etmede önemli bir rol oynamaktadır. Yabancı dilde etki, diğeri derslerin öğretiminde olduğundan daha da büyüktür. Bu nedenle ikinci ve yabancı dil öğretimi (EFL/ESL) ve öğreniminde değerlerin rolü küçümsenmemelidir. Öğretmenler değerleri her zaman, çoğu zaman bilinçsizce aktarırlar. Bu anlamda, EFL sınıfı değerlerin öğrenilmesi için doğal bir ortam görevi görebilmektedir. Değerler eğitimi bağımsız bir ders olarak ya da değerlerin okul müfredatındaki mevcut bir derse entegre edilmesi yoluyla verilebilmektedir. Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) 2017 yılında yabancı dil müfredatını yenilemesiyle değerler eğitimi yabancı dil müfredatına dahil edilmiştir. Yabancı dil müfredat belgesinde yer alan temel değerler, aşağıda verilen 10 değer üzerinden ifade edilmektedir:

Öğrenim çıktıları doğrultusunda öğrencilere aktarılması gereken temel değerler; dostluk, adalet, dürüstlük, öz kontrol, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve fedakarlıktır. Ancak bu değerleri ayrı bir varlık olarak ele almamak gerekir. Bunlar müfredatın temalarına ve konularına dahil edilmelidir. Öğretmenler ve materyal tasarımcıları gibi paydaşlar, öğretim

sürecinde kullanılacak karakterlerin, metinlerin, görsellerin seçiminde öğrencilerin yaşlarını, psikolojik ve sosyolojik seviyelerini dikkate almalıdır.

Değerler eğitimine aşina olmak İngilizce öğretmen adayları için çok önemlidir. Bunu akılda tutarak, bu çalışma öğretmen adaylarının İngilizce müfredatındaki değerlere ilişkin görüşlerini araştırmayı amaçlamaktadır.

Değerler eğitiminde ki asıl öğreti de, öğrencilerin kendi değerlerini ve inançlarını tanımlamalarını içerir. Savunucuları, kafa karışıklığını açıklığa kavuşturmak için yapılan bu düşünme sürecinin, öğrenciyi daha amaçlı ve üretken, daha az saf ve savunmasız, daha iyi bir eleştirel düşünür ve sosyal açıdan daha bilinçli hale getirdiğini iddia ediyor. Değerlerin açıklığa kavuşturulması, değerlerin göreliliği kavramına dayanmaktadır; yani, değerlerin öngörüldüğü özellik yaklaşımının (değer mutlakçılığı) aksine, öğrenciler, kişisel olarak anlamlı olmaları koşuluyla, kendi değerlerini benimsemeye teşvik edilir. Yaklaşım, önceden belirlenmiş bir dizi değer empoze edilmesine değil, bunların edinilmesi sürecine odaklanmaktadır.

Değerler eğitimi yaklaşımına “bilişsel” denir çünkü entelektüel eğitim gibi değerler eğitimi de öğrencilerin değerler hakkında aktif düşünmesine dayandırır. “Gelişimseldir” çünkü değerler eğitimi aşamalardan geçen bir hareket olarak görür. Bu aşamalar “(kişinin) neyi değerli bulduğunu... değeri nasıl tanımladığını ve onu neden değerli bulduğunu, yani ona değer vermek için gösterdiği nedenleri” tanımlar.

“Yapı” ve içerik arasındaki ayırım, akıl yürütmemizin içeriğine göre değil doğasına göre belirli bir aşamada bulunduğumuzu göstermektedir. Örneğin, iki kişi, örneğin ötenazi lehinde ve aleyhinde olmak üzere tamamen zıt iki duruşu haklı gösterebilir (farklı içerik) ve aynı aşama düzeyinde (aynı yapı) akıl yürütebilir. Bilişsel odak noktasında ki asıl teorisyenlerin amacı,

doğru ve yanlış kararlar arasında ayırım yapmak yerine, akıl yürütmeyi geliştirmek ve belirlenen altı aşama boyunca ahlaki özerkliğe doğru hareketi kolaylaştırmaktır.

Rol oynamanın ilk tanımını “kendiliğinden doğaçlama yoluyla keşfetme fırsatı... Bireylerin ilgili kişilerin duygularına duyarlı olmalarına yardım edilen tipik grup problem durumları” olarak sunar. Tipik olarak, oyuncu olarak seçilen iki öğrenci, sunulan bir problemin çözümlerini keşfetmek için diyalog içinde birbirlerine kendiliğinden tepki verirler. Öğrenciler başka bir kişinin rolünü üstlenerek alıştıkları rolün dışına çıkar ve başka bir kişinin rolünü üstlenirler. Bu şekilde daha az benmerkezci olmaları gerekir ve bunun sonucunda kendilerine ve başkalarına dair içgörüler geliştirirler. Bu tür yaklaşımlar İngilizce ders kitaplarında yerini almaktadır.

Bu araştırmada İngilizce dersi öğretim programında yer alan değerlerin ilkokul kitaplarına yansımalarının incelenmesi gerçekteştirilmiştir. Çalışmamızda, yazılı metinlerin ve görsellerin incelenip belli boyutlar çerçevesinde çözümlenmesini gerektirdiğinden doküman incelemesi çalışması olup nitel yöntem benimsenerek desenlenmiştir. Döküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizi şeklinde yapılmıştır. Verilerin analizinde doküman incelemesi ile birlikte içerik analizi gerçekteştirilmiştir. Bu doğrultuda, verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemlerinden frekans ve yüzde tablolarına ek olarak sıklık grafiklerinden de yararlanılmıştır.

Sonuçların geniş bir değerlendirmesi yapıldığında değerler eğitimi yapan İngilizce ders kitaplarını tercih eden müfredatların özellikle genç yaş aralığında olduğu, bununla birlikte tüm yaş gruplarından da bu eğitim müfredatlarını tercih ettiği sonucuna ulaşılmaktadır. Verilerden görölmektedir ki değerler eğitimi yapan eğitim müfredatlarını tercih etmekte çocuklara yararlı pek çok olumlu öğreti vardır. Bundan dolayı değerlerimizin müfredatlara ve kitaplara homojen dağılımının gerçekteşmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

- Altınkurt, Y. ve Karaköse T. (2009). *Okul yöneticilerinin ve il milli eğitim müdürlüğü çalışmalarının değerlere göre yönetim ile ilgili görüşlerinin incelenmesi*. Değerler Eğitimi Dergisi, 7.
- ABD Eğitim Bakanlığı (2007) *Kanıtı Dayalı Karakter Eğitimi için Harekete Geçme raporu*.
- Acun, İ., Yücel, C., Önder, A., ve Tarman, B. (2013). Değerler: Kim Ne Kadar Değer Veriyor? *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 191-206.
- Akbari, R. (2008). *Transforming lives: introducing critical pedagogy into ELT classrooms*. *ELT Journal*, 62(3), 276-283.
- Alptekin, C. (2002). *Towards intercultural communicative competence in ELT*. *ELT journal*, 56(1), 57-64.
- Apple, M., ve Christian-Smith, L. (1991). *The Politics of the Textbook*, London: Routledge.
- Arikan, A. (2008). *Topics of Reading Passages in ELT Coursebooks: What do our students really read?*. *The Reading Matrix*, 8(2), 70-85.
- Arikan, A. (2005). *Age, gender and social class in ELT coursebooks: A critical study*. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28), 29-38.
- Arikan, A. (2009). *Environmental peace education in foreign language learners' English grammar lessons*. *Journal of Peace Education*, 6(1), 87-99.
- Arslanoğlu, İ. (2005). *Türk Değerleri Üzerine Bir Değerlendirme*. *Felsefe Dünyası Dergisi*.
- Arthur, J. (2016) *Politika Hedeflerinde Yakınsama: Doğu Asya ve İngiltere'de Karakter Eğitimi*. *Uluslararası Karşılaştırmalı Eğitim Dergisi*, cilt. 5, hayır. 2.

- Aydın, M. (2011). Değerler, İşlevleri ve Ahlak. *Eğitime Bakış*, 7(19), 39-45.
- Berdiyevna, A. S., ve Shukhratovna, D. S. (2022). *The Role Of The Family In The Formation Of Value Directions In Youth. Procedia of Theoretical and Applied Sciences*, 1, 93-95.
- Bilgin, H. (2013). *Gender representations in the 6th, 7th and 8th grade ELT coursebooks published by the Turkish Ministry of National Education. Master's Thesis, Bilkent University, Turkey.*
- Bolton, KH (2015) *Japonya'da Ahlak Eğitimi: Yeni Bir Şafağın Gelişi, Abe'nin Yeni Ahlak Eğitimi, UNIVERSITETET I OSLO Yüksek Lisans Tezi.*
- Brackett, MA, Reyes, R., Rivers, M., Elbertson, N., Salovey, P.(2011) *Sınıfta Duygusal İklim, Öğretmen Bağlılığı ve Öğrenci Davranışı. Sınıf Etkileşimi Dergisi*, V 45(1) s. 27-36.
- Büyükkantarcioglu, N. (2004). *A sociolinguistic analysis of the present dimension of English as a foreign language in Turkey. International Journal of Sociology of Languages*, 165, 33-58.
- Cates, K. (1990). *Teaching for a better world: Global issues in language education. The Language Teacher*, 14(5), 3-5.
- Cates, K. (2000). *Global education. Routledge Encyclopedia of Language Teaching and Learning. London: Routledge*, 241-243.
- Cates, K. A. (2002). *Teaching for a better world: Global issues and language education. Human Rights Education in Asian Schools*,5, 41-52.
- Cortazzi, M., ve Jin, L. (1999). *Cultural mirrors: Materials and methods in the EFL classroom In E. Hinkel (Ed.) Culture in second language teaching and learning (pp. 196-219). Cambridge, England: Cambridge University Press.*

- Çakır, I. (2010). *The frequency of culture-specific elements in the ELT coursebooks at elementary schools in Turkey. Novitas-ROYAL (Research on Youth and Language), 4(2), 182-189.*
- Çalışkur, A., ve Aslan, A. E. (2013). Rokeach Değerler Envanteri Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(29), 81-105.*
- Çelikkaya, H. (1996). *Fonksiyonel eğitim sosyolojisi.* İstanbul: Alfa.
- Çelikpazu, E. ve Aktaş, E. (2011). MEB 6. 7. ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Değer İletimi Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 6(2), 413-424.*
- Çetin, N., ve Balanuye, Ç. (2015). Değerler ve Eğitim İlişkisi Üzerine. *Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi(24), 191-203.*
- Demir, Y., ve Yavuz, M. (2017). *Do ELT coursebooks still suffer from gender inequalities? A case study from Turkey. Journal of Language and Linguistic Studies, 13(1), 103-122.*
- DeNobile, J, ve Hogan, E. (2014) *Değerler eğitimi: ne, nasıl, neden ve sırada ne var?, Müfredat ve Liderlik Dergisi, 12 (1)*
- Derman-Sparks, L. (1989). *Anti-bias curriculum: Tools for empowering young children. National Association for the Education of Young Children, 1834 Connecticut Avenue, NW, Washington, DC 20009-5786.*
- Dubai Okul Denetleme Bürosu (2017) *Okul Denetleme Eki , Bilgi ve İnsani Gelişme Otoritesi sf. 9*
- Durlak, JA, Weissberg, RP, Dymnicki, AB, Taylor, RD ve Schellinger, KB (2011). *Öğrencilerin sosyal ve duygusal öğrenmelerini geliştirmenin etkisi: Okul*

- temelli evrensel müdahalelerin bir meta-analizi. *Çocuk Gelişimi* , 82(1): 405–432.
- Environmental Education and Language Instruction. English Teaching Forum (50) 2, 2-*
- Esen, Y. (2007). *Sexism in school textbooks prepared under education reform in Turkey. Journal for Critical Education Policy Studies, 5(2), 466-493.*
- Focho, G. N. (2011). *Student perceptions of English as a developmental tool in Cameroon. H. Coleman (Ed.), Dreams and realities: Developing countries and the English language içinde (s: 2-24). London: British Council.*
- Freire, P. (1972). *Pedagogy of the oppressed. New York: Continuum*
- Freire, P. 1973. *Education: The Practice of Freedom. London: Writers and Readers.*
- Giroux, H. A. (1983). *Theory and resistance in education: A pedagogy for the opposition. South Hadley, MA: Bergin.*
- Gündoğan, A. O. (2002). *Çoğulculuk ve Değer Bunalımı. Muğla Üniversitesi SBE Dergisi(8).*
- Gürkan, T., ve Hazır, F. (1997). *İlkokul ders kitaplarının cinsiyet rollerine ilişkin kalıp yargılar yönünden analizi. Yaşadıkça Eğitim, 52(2), 5-31.*
- Gürsoy, E. (2010). *Implementing environmental education to foreign language teaching to young learners. Educational Research, 1(8), 232-238.*
- Gürsoy, E., ve Sağlam, G. T. (2011). *ELT teacher trainees' attitudes towards environmental education and their tendency to use it in the language classroom. Journal of International Education Research–Fourth Quarter, 7(4).*
- Hauschild, S., Poltavtchenko, E., ve Stoller, F. L. (2012). *Going Green: Merging*
- Heinonen, K., Strandvik, T., ve Voima, P. (2013). *Customer dominant value formation in service. European business review, 25(2), 104-123.*

- Helvacioğlu, F. (1996). Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik. 1. Baskı, Kaynak Yayınları, İstanbul.*
- Izgar, G. (2013). İlköğretim okulu 8. sınıf öğrencilerine uygulanan değerler eğitimi programının demokratik tutum ve davranışlara etkisi. Doktora Tezi. Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.*
- İnceoğlu, M. (2010). Tutum Algı İletişim. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları, No. 69.*
- Jackson, P (1968) Sınıflarda Yaşam. Holt, Rinehart ve Winston sayfa 33-37*
- Jacobs, G. M., ve Cates, K. (1999). Global education in second language teaching. KATA, 1(1), 44-56.*
- Jacobs, G. M. and Goatly, A., (2000). The treatment of ecological issues in ELT coursebooks. ELT Journal, 54(3), 256-264.*
- Jahan, R., ve Roger, P. T. (2006). Global perspectives on the notion of 'target culture' associated with English as a foreign language. University of Sydney papers in TESOL, 1, 1-17.*
- Janisch, H. (2012) Küçük Bir Sorunum Var, Dedi Ayı. Leffler, S. NorthSouth Kitapları.*
- Jenkins, J. (2006). Current perspectives on teaching world Englishes and English as a lingua franca. TESOL quarterly, 40(1), 157-181.*
- Juarez, JF (2002) Hacia Una Eğitim Muhtemel: La Escuela'da Değerler, Faziletler Ve Faaliyetler,*
- Kachru, B. B. (1976). Models of English for the Third World: white man's linguistic burden or language pragmatics?. Tesol Quarterly, 10(2), 221-239.*
- Kachru, B. B. (1985). Standards, codification and sociolinguistic realism: The English language in the outer circle. na.*

- Karagöz, B. (2009). *Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre İlköğretim 6 Ve 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Değerlerin İncelenmesi (Muğla İli Örneği)*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaymakcan, R. (2010). *Değer Kavramı ve Gençlerin Dini Değerleri*. *Eğitime Bakış Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 6(18), 10-15.
- Keskin, Y. (2008). *Türkiye'de Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Değerler Eğitimi: Tarihsel Gelişim, 1998 ve 2004 Programlarının Etkilliliğinin Araştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Knafo, A., ve Schwartz, S. H. (2004). *Identity formation and parent-child value congruence in adolescence*. *British journal of developmental psychology*, 22(3), 439-458.
- Kumaravadivelu, B. (2006). *TESOL methods: Changing tracks, challenging trends*. *Tesol Quarterly*, 40(1), 59-81.
- Lovat, T. ve Toomey, R. (2009) *Değerler Eğitimi ve Kaliteli Öğretim: Çift Sarmal Etkisi*. Springer Science+Business Media BV
- MEB. (2018). *İngilizce Dersi Öğretim Programı*.
<http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=327> adresinden erişilmiştir.
- Mergler, A. (2008). *Örtük Olanı Açık Hale Getirmek: Queensland Öğretmen Eğitiminde Değerler ve Ahlak*. *Avustralya Öğretmen Eğitimi Dergisi*, 33(4).
- NCERT(2016) *Okullarda Değerler Eğitimi-A Çerçevesi*. *Eğitim Psikolojisi ve Eğitimin Temelleri Bölümü* .
- Nevo, S., ve Wade, M. R. (2010). *The formation and value of IT-enabled resources: antecedents and consequences of synergistic relationships*. *MIS quarterly*, 163-183.

- OECD (2015), *Sosyal İlerleme Becerileri: Sosyal ve Duygusal Becerilerin Gücü* ,
OECD Beceri Çalışmaları, OECD Yayınları, Paris,
- Okumuş, E. (2010). *Toplum ve Ahlak Eğitimi. Eğitime Bakış Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 6(18), 28-32.
- Özkan, R. (2011). *Toplumsal Yapı, Değerler ve Eğitim İlişkisi. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 333-344.
- Peirce, B. N. (1989). *Towards a pedagogy of possibility in teaching of English internationally. TESOL Quarterly*, 23(3), 401–420.
- Pennycook, A. (1989). *The concept of method, interested knowledge, and the politics of language teaching. TESOL Quarterly*, 23(4), 589–618.
- Pennycook, A. (2001). *Critical applied linguistics: A critical introduction. Routledge.*
- Pike, G.ve D. Selby.(1988). *Global Teacher, Global Learner. London: Hodder ve Stoughton.*
- Preservice Teachers' Disposition toward Diversity. Multicultural Education*, 12(2), 19-28.
- Sax, L.(2016) *Ebeveynliğin çöküşü: Çocuklarımıza yetişkinler gibi davrandığımızda onları nasıl incitiyoruz: Çocuğunuzun veya gencin tatmin olmuş bir yetişkin olmasına yardımcı olmak için yapmanız gereken üç şey. New York: Basic Books, Perseus Books Group'un bir üyesi .*
- Shaaban, K. (2005). *A Proposed Framework for Incorporating Moral Education into the ESL/EFL Classroom. Language, Culture and Curriculum*, 18(2), s:201-217.
- Silverstein, S. (1964) *Veren Ağaç. HarperCollins Yayıncıları*
- Sobel, D. M., ve Taylor, S. V. (2005). *Diversity preparedness in teacher education. Kappa Delta Pi Record*, 41(2), 83-86.

- Setyowati, L., ve Widiati, U. (2014). *Integrating Environmental Education into a Genre-Based EFL Writing Class*. In *English Teaching Forum* (Vol. 52, No. 4, pp. 20-27). US Department of State. Bureau of Educational and Cultural Affairs, Office of English Language Programs, SA-5, 2200 C Street NW 4th Floor, Washington, DC 20037.
- Soto, E. (2014) *Davranışa özgü övgünün öğrenci katılımı üzerindeki etkisi, Bitirme Projeleri ve Tezler . Kağıt 583.*
- The Six Pillars of Character. (1992). <https://charactercounts.org/program-overview/six-pillars/> adresinden erişilmiştir.
- Thornberg, R (2008) *Değerler eğitimi, Öğretim ve Öğretmen Eğitiminde mesleki bilgi eksikliği: Uluslararası Araştırma ve Çalışmalar Dergisi, (24), 7, 17911798.*
- Thornberg,R ve Ebru Oğuz,(2013) *Öğretmenlerin değerler eğitimine ilişkin görüşleri: İsveç ve Türkiye'de nitel bir çalışma, Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi , (59), 1, 49-56.*
- Turan, R.,Ulusoy, K. (2014). *Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem A Akademi
- Şen, Ü. (2008). *Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İlettiği Değerler Açısından İncelenmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.1(5), 763-779.*
- Ukpokodu, O. N. (2004). *The Impact of Shadowing Culturally Different Students on*
- Ulusoy, K., ve Arslan, A. (2014). *Değerli Bir Kavram Olarak "Değer ve Değerler Eğitimi". R. Turan, ve K. Ulusoy içinde, Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi (s. 1-16). Ankara: Pegem Akademi.*
- UNESCO, U. (1976). *The Belgrade Charter. Connect UNESCO-UNEP Environ. Educ. Newsl, 1, 1-2.*

- Ünlü, S. (2010). *Sosyal Psikoloji. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.*
- Van Hook, C. W. (2002). *Preservice teachers' perceived barriers to the implementation of a multicultural curriculum. Journal of Instructional Psychology, 29(4), 254-265.*
- Vurgun, L., ve Öztop, S. (2011). *Yönetim ve Örgüt Kültüründe Değerlerin Önemi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(3), 217-230.*
- Wasson, D. H., ve Jackson, M. H. (2002). *Assessing cross-cultural sensitivity awareness: A basis for curriculum change. Journal of Instructional Psychology, 29(4), 265-277.*
- Williams, D. 1983. *Developing criteria for textbook evaluation. ELT Journal, 37(3), 251-255.*
- Winters, A (2014) *Sınıfta Konuşan Çevrelerin Kullanımı, Heartland Community College*
- Yaman, E. (2012). *Değerler eğitimi, eğitimde yeni ufuklar.* Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yeşil, R., ve Aydın, D. (2007). *Demokratik Değerlerin Eğitiminde Yöntem ve Zamanlama. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(2), 65-84.*
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Basımevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin.
- Yuen, K. M. (2011). *The representation of foreign cultures in English textbooks. ELT journal, 65(4), 458-466.*
- Zbar,V., Toomey, R., Brown, D., Harris, J., Bereznicki, B., (2006) *Avustralya Okullarında Değerler Eğitimi Ulusal Çerçevesinin Uygulanması: Değerler*

*Eğitimi İyi Uygulama Okulları Projesi Raporu - Aşama 1, Avustralya Hükümeti
Eğitim, Bilim ve Öğretim Bakanlığı, Curriculum Corporation*

EK-A :Etik Komisyon İzin Muafiyet Formu

Hacettepe Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Tez Çalışması/Araştırma Etik Komisyon İzin Muafiyeti Formu

F46

06 /03 / 2024

Hacettepe Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Ana Bilim Dalı Başkanlığına

Tez/Araştırma Başlığı

İNGİLİZCE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLERİN İLKOKUL
KİTAPLARINA YANSIMASI

Yukarıda başlığı/konusu verilen tez/araştırma çalışmam,

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır.
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne veya ruh sağlığına müdahale içermemektedir.
4. Anket, ölçek (test), mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme gibi teknikler kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen araştırmalar niteliğinde değildir.
5. Diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri kullanımını (kitap, belge vs.) gerektirmektedir. Ancak bu kullanım, diğer kişi ve kurumların izin verdiği ölçüde Kişisel Bilgilerin Korunması Kanuna riayet edilerek gerçekleştirilecektir.

Çalışmada kullanacağım veriler:

- (x) Kamusal erişime açık (buraya yazınız): Milli Eğitim Bakanlığı İngilizce Dersi Öğretim programı ve İlkokul İngilizce Kitapları
() Özel izin ve onaya tabi (buraya yazınız):
() Üretilmiş veri (buraya yazınız):
() Diğer (buraya yazınız):

Yükseköğretim Kurumları Etik Kurulları ve Komisyonlarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Komisyondan/Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Leyla Acar
(Araştırmacı Adı Soyadı, İmzası)

Araştırmacı Bilgileri

Adı Soyadı	Leyla Acar		
Öğrenci ise No	N21133429		
Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim		
Programı	İlköğretim		
Çalışma Türü	☒ Tez	☐ Tezden Üretilen Yayın	☐ Araştırma Makalesi
Statüsü	☒ Yüksek Lisans	☐ Doktora	☐ Bütünleşik Dr. ☐ Diğer

Danışman Görüşü ve Onayı*

Doç. Dr. Mustafa Kemal Öztürk
(İmza)
(Danışmanın Ünvanı, Adı ve Soyadı)

*Tez ve tezden üretilen yayın ve araştırma makalelerinde gerekli

EK-B: Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında, tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,

- * görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- * başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- * atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- * kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- * bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

06/03/2024

Leyla ACAR

EK-C: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu

07/03/2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Başkanlığına,

Tez Başlığı : İNGİLİZCE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLERİN İLKOKUL KİTAPLARINA YANSIMASI

Yukarıda başlığı verilen tez çalışmamın tamamı (kapak sayfası, özetler, ana bölümler, kaynakça) aşağıdaki filtreler kullanılarak **Turnitin** adlı intihal programı aracılığı ile kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Rapor Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı	Gönderim Numarası
23/ 01 /2024	93	105229	09 /02 /2024	%21	2276585429

Uygulanan filtreler:

1. Kaynaklar hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarını inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan eder, gereğini saygılarımla arz ederim.

Ad Soyadı: Leyla ACAR

Öğrenci No.: N21133429

Ana Bilim Dalı: Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

Programı: Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

İmza

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Doç. Dr. Mustafa Kemal ÖZTÜRK

EK-Ç: Thesis/Dissertation Originality Report

07/03/2024

HACETTEPE UNIVERSITY

Graduate School of Educational Sciences

To the Head of the Department of Basic Education,

Thesis Title: REFLECTION OF THE VALUES IN THE ENGLISH LESSON TEACHING PROGRAM IN PRIMARY SCHOOL BOOKS

The whole thesis that includes the *title page, introduction, main chapters, conclusions and bibliography section* is checked by using **Turnitin** plagiarism detection software take into the consideration requested filtering options. According to the originality report obtained data are as below.

Time Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defense	Similarity Index	Submission ID
23/ 01 / 2024	93	105229	09/02 /2024	%21	2276585429

Filtering options applied:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Educational Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Name Lastname: Leyla ACAR

Student No.: N21133429

Department: Department of Basic Education

Program: Department of Classroom Teaching

Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

Signature

ADVISOR APPROVAL

APPROVED

Assoc. Dr. Mustafa Kemal ÖZTÜRK

EK-D: Yayınlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**" kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

Enstitü/ Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾

- o Enstitü/Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren... Ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- o Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

07 / 03 / 2024

(imza)

Leyla ACAR

Öğrencinin Adı SOYADI

"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç; imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir*. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlerle ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir

*Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir